

Torsdagen den 17 november

Kl. 12.00–12.54
14.00–15.22

§ 1 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade
att *Johan Pehrson* (L) av sagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelegationen och

att *Mats Persson* (L) av sagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelegationen.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade
att Moderaternas partigrupp anmält *John Widegren* som suppleant i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond under återstoden av *Mattias Karlsson* i Luleås valperiod,

att Miljöpartiets partigrupp anmält *Nicklas Attefjord* som suppleant i socialutskottet, i kulturutskottet, i utbildningsutskottet och i arbetsmarknadsutskottet under *Leila Ali Elmis* ledighet samt

att Liberalernas partigrupp anmält *Gulan Avci* och *Lina Nordquist* som ledamöter i krigsdelegationen.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 17 november–14 december* till

suppleant i socialutskottet
Nicklas Attefjord (MP)

suppleant i kulturutskottet
Nicklas Attefjord (MP)

suppleant i utbildningsutskottet
Nicklas Attefjord (MP)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Nicklas Attefjord (MP)

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamöter i krigsdelegationen

Gulan Avci (L)

Lina Nordquist (L)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 17 november 2022–31 oktober 2024* till

suppleant i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

John Widegren (M)

§ 3 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter skulle utökas enligt följande:

från 24 till 25 i arbetsmarknadsutskottet

från 71 till 82 i EU-nämnden

Kammaren medgav dessa utökningar.

§ 4 Val av extra suppleanter

Val av extra suppleanter företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet

Janine Alm Ericson (MP)

suppleanter i EU-nämnden

Helena Storckenfeldt (M)

Janine Alm Ericson (MP)

Nicklas Attefjord (MP)

Camilla Hansén (MP)

Daniel Helldén (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Marielle Lahti (MP)

Katarina Luhr (MP)

Bassem Nasr (MP)

Jan Riise (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

§ 5 Anmälan om avskrivning av proposition och följdmotioner

Prot. 2022/23:22
17 november

Förste vice talmannen meddelade att talmannen den 16 november avskrivit proposition 2021/22:272 *Statens stöd till trossamfund samt demokrativillkor vid stöd till civilsamhället* samt de med anledning av propositionen väckta motionerna 2022/23:21, 26 och 30.

§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2022/23:8 för torsdagen den 10 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från utbildningsutskottet.

§ 7 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2022/23:29

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:29 Biodrivmedel

av Anna-Caren Säterberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 2 december 2022.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 16 november 2022

Näringsdepartementet

Peter Kullgren (KD)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

§ 8 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM15 Verkställande av EU-rätten för ett EU som levererar

COM(2022) 518 till konstitutionsutskottet

§ 9 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

COM(2022) 546 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 1 februari 2023*.

§ 10 Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU27
Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina
föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 1 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag vill rikta ett stort tack till finansutskottets ledamöter och riksdagens samtliga partier för den snabba behandlingen av detta ärende, som gäller det vinterpaket till stöd för Ukraina som regeringen presenterade i går. En enig riksdag står bakom detta. Denna enighet visar hur starkt det svenska stödet till Ukraina är.

Paketet är det största hitintills och innehåller militärt och humanitärt stöd samt stöd för rehabilitering av kritisk infrastruktur. Det militära stöd-paketet uppgår till en summa av över 3 miljarder kronor, vilket gör det större än alla de tidigare åtta paketen med militärt stöd tillsammans, och det humanitära paketet är det största som Sverige hitintills har skickat.

Det nya militära stöd-paketet planeras innehålla ett kvalificerat vapen-system för luftförsvar inklusive kvalificerad ammunition, personterräng-bilar, personlig utrustning inklusive vinterutrustning och kroppsskydd, riktmedel, tält samt maskeringsnät.

Ukraina har särskilt understrukit behovet av vinterutrustning, eftersom den är en förutsättning för att soldaterna ska kunna klara av krigföring under den här vintern. Vi skickar i det här stöd-paketet därför exempelvis värmejackor och värmebyxor. Tälten som vi skickar innehåller värmepaket, vilket är viktigt inför den kalla årstid som nu väntar. Denna hjälp kommer, herr talman, att vara avgörande för alla de soldater som nu kämpar för sina liv och för sitt lands frihet.

Det nya humanitära och akuta biståndet omfattar både Ukraina och Moldavien och uppgår till cirka 720 miljoner kronor. Dessa medel fattar inte riksdagen beslut om i dag. De är ändå värda att nämna i sammanhanget, för detta ska ses som en helhet. Stödet ska bidra till att hjälpa Ukraina och Moldavien att ta sig igenom en vinter som av allt att döma kommer att bli oerhört kall och tuff för dessa länder. Det ska hjälpa de allra mest utsatta med tillgång till mat, vatten, sanitet, vinterutrustning, filter och värmekällor.

Stödet ska också bidra till att börja lägga en grund för det enorma återuppbyggnadsarbete som nu väntar i Ukraina. Broar måste återställas och vägar knytas ihop, allt för att samhället återigen ska kunna fungera. Konkret innebär det akuta biståndet bland annat 250 miljoner kronor till World Food Programme och 70 miljoner kronor till Röda Korset. Det är pengar som kommer att göra enorm skillnad i människors vardag i den här utsatta situationen.

Det senaste året har gjort det mycket tydligt att vi inte längre kan ta någonting för givet, inte minst när det gäller fred och frihet i vår del av

världen och i vårt närområde. Sedan Rysslands invasion av Ukraina befinner vi oss i ett helt nytt läge och måste agera därefter.

Herr talman! Vi har sett fruktansvärda bilder på massgravar efter att ryska trupper dragit sig tillbaka från ukrainska städer. Vi får se en hand som sticker upp ur smuts. Vi får se kvinnor som blivit våldtagna och utsatta för fruktansvärda övergrepp. Vi får se pappor som tar farväl av sina barn och ger sig ut till fronten för att försvara sitt land.

Den fria demokratiska världen måste fördöma dessa terrorhandlingar med all tänkbar kraft. Putin ska ställas till ansvar för de handlingar han begått.

Under de månader som kriget har pågått har det skett en betydande förändring av innehåll på det militära stödet som Sverige nu lämnar. Det har gått från skyddsutrustning i det första beslutet i slutet av februari till nu mer avancerade vapensystem och ammunition som planeras och som vi fattar beslut om i dag.

Under det kommande svenska ordförandeskapet i EU under våren 2023 kommer fortsatt stöd till Ukraina, tillsammans med ett upprätthållet starkt tryck mot Ryssland, att vara högt prioriterade frågor för regeringen.

Försvaret av Ukrainas frihet är vår tids mest avgörande utrikespolitiska uppgift. Det kommer att göra stor skillnad i vinter för alla de ukrainare som nu kämpar för sina liv och sin frihet.

Herr talman! Jag vill återigen rikta ett stort tack till utskottets ledamöter för snabb hantering och till riksdagens alla partier för att vi nu tillsammans står bakom detta vinterpaket till Ukraina.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Det säkerhetspolitiska läget i Europa är fortsatt mycket allvarligt. Ryssland bedriver ett urskillningslöst anfallskrig mot Ukraina. Det är ett krig som orsakar stort mänskligt lidande. Ansvaret för kriget vilar enbart på den ryska statsledningen. Folkrådet ger Ukraina laglig rätt att försvara sig mot Rysslands angrepp.

Sedan kriget bröt ut har Sverige bistått med flera militära stödpaket och ett utbildningspaket med syfte att genomföra militär grundutbildning för ukrainska medborgare. Därtill har vi ökat biståndet för humanitärt stöd till Ukraina.

Det är tyvärr sannolikt att kriget i Ukraina kommer att pågå under en längre tid. Därför är det viktigt att Sverige fortsätter att stödja Ukraina. Vi socialdemokrater står därför helt bakom finansutskottets förslag att bemyndiga regeringen att skänka ytterligare försvarsmateriel i form av luftvärnssystem, ammunition och vinterutrustning till Ukraina.

Herr talman! Rysslands folkrättsvidriga krigföring i Ukraina har stöpt om det säkerhetspolitiska läget i hela Europa. Sveriges politik i den här situationen har vilat på tre ben. Det handlar om att stötta Ukraina, att driva på för sanktioner mot Ryssland och att stärka Sverige.

Vi har i bred politisk samsyn påbörjat en omläggning av svensk försvarspolitik. Sveriges försvar har i dag som huvuduppgift att försvara landet mot ett väpnat angrepp, och vi har genomfört den största upprustningen av det militära försvaret sedan 1950-talet och fortsätter den.

För att öka landets försvarsförmåga har vi kommit överens om att försvarsutgifterna ska uppgå till 2 procent av bnp. Men det är också helt avgörande att de ökade resurserna till försvaret omsätts i faktisk ökad försvarsförmåga.

I det här svåra säkerhetspolitiska läget måste alla beslut om att skänka bort svensk militär materiel vara noga avvägda mot våra nationella behov för att upprätthålla försvarsförmågan i Sverige. Alla beslut måste således baseras på en grundlig analys. Den analysen finns nu.

Frågans allvar lämpar sig illa för kampanjpolitik eller för svepande uttalanden, som från den tidigare oppositionsledaren om att den förra regeringen agerade ”ynkligt och svagt”. Jag noterar att det svenska artillerisystemet Archer inte heller nu ingår i paketet.

Avslutningsvis, herr talman: Rysslands invasion av ett demokratiskt, självständigt land innebär ett hot mot hela Europas säkerhet. Vi måste fortsätta att stå upp för Ukrainas rätt att försvara sig och fortsatt stötta Ukraina tillsammans med EU:s medlemsländer och internationella partner. Därför är jag glad över att det finns en så bred enighet i Sveriges riksdag för detta. Det tjänar Sverige väl i det här allvarliga säkerhetspolitiska läget.

Herr talman! Med det yrkar också jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 3 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Herr talman! Den 24 februari vaknade det ukrainska folket upp till en fasansfull verklighet. Ryssland invaderade både med marktrupper och med flyganfall. Invasionen var oprovocerad och olaglig. Den var driven av ett maktbegär och en arrogans från ett mycket stort och aggressivt grannland. Det ukrainska folket har visat omvärlden en tapperhet och styrka som få vågade hoppas på.

Vi kan vara säkra på att den ryska invasionen inte har gått enligt plan. Ukraina har framgångsrikt stoppat invasionen i stora delar av landet. Senast i förra veckan retirerade ryssarna från Cherson, som har varit ockuperat sedan början av mars. Ryska soldater lämnade efter sig en förstörd stad med många civila dödsoffer. Infrastrukturen har förvandlats till ruiner och broar förstörts. Och den ryska militären har minerat hem, skolor och sjukhus. Måltavla för Ryssland är civila. Det är en vidrig strategi som bryter mot alla internationella lagar.

Att Ryssland tvingats överge Cherson är Putins hittills största bakslag. Det är en seger för det ukrainska folket. Det är ett folk som slåss i underläge för att försvara rätten till sitt land.

I tisdags visade Ryssland återigen hur man siktar in sig på att maximalt öka civilas lidande med över 100 kryssningsrobotar mot civila mål. Förutom att de dödade oskyldiga människor slog de ut energiförsörjningen för över 7 miljoner människor. Resultatet är att man inte kan tillaga mat och har iskalla hem, att sjukhus är utan ström och så vidare.

Herr talman! Tänk om det hade varit vi som vaknade upp den 24 februari till bomber som skakade våra hem och förgjorde allt i sin väg. Tänk om det hade varit vi som hade fått se Gotland bli ockuperat och isolerat, som hade fått skicka våra kära till fronten, som inte vetat om de lever eller skickats till ryska läger, som hade fått meddelande om att våra kära hade stupat eller som fördrivits från våra hem och vår försörjning. Tänk om det

hade varit vi som fått lämna våra familjemedlemmar och fly till andra länder, i hopp om att bli mottagna på nåder.

Det fanns en tid då många såg en sådan utveckling som otänkbar, möjligen hemmahörande i Jan Guillous Hamiltonböcker. Göran Persson, tidigare socialdemokratisk statsminister, var stolt över att under sin tid halvera försvaret. Han ansåg det till och med onödigt med ett försvarsutskott i riksdagen.

En tidigare statsminister i närtid har kallat försvaret för ett särintresse och följt upp det med att ”det finns inget hot mot Sverige”. Under den tiden var Sverigedemokraterna det enda parti som ville se ökade anslag till försvaret. Det har vi kämpat för sedan vi kom in i riksdagen 2010. Vi har också varit tydliga med varför vi har velat stärka försvaret: hotet från Ryssland.

Herr talman! I dag är tonen den omvända. Hoten mot Sverige är de allvarligaste sedan andra världskriget. Det enda sättet att stå upp mot en aggressiv stat som Ryssland är att vi gör det tillsammans med andra demokratiska länder. Det viktigaste vi kan göra nu är att stötta det ukrainska folket så att det förmår driva Ryssland ut ur Ukraina, och det för alltid.

Om det hade varit Sverige som invaderats den 24 februari hade vi varit helt beroende av stöd från omvärlden. Därför är det självklart att Sverige hjälper Ukraina på alla sätt vi förmår.

Det handlar om att välkomna ukrainska flyktingar och att införa sanktioner mot Ryssland. Men det handlar också om att stödja Ukraina med militär utrustning. I dag beslutar vi om det största militära stödet hittills till en kostnad av 3 miljarder kronor.

Sverigedemokraterna stöder Ukraina och dess folk full ut. Det är något vi har efterfrågat och därför välkomnar. För att Ukraina ska vinna kriget behövs stöd, stora stöd, både ekonomiska och militära. Den fria världen har allt att vinna på att trycka bort Ryssland ur Ukraina.
(Applåder)

Anf. 4 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag ska fatta mig kort. Vänsterpartiet står bakom förslaget att stödja Ukraina genom att bemyndiga regeringen att skänka försvarsmateriel till ett värde av drygt 3 miljarder kronor. Finansutskottets initiativ är framlagt i full enighet.

Det ryska angreppskriget mot och invasionen av Ukraina pågår i vårt närområde och påverkar vårt land på många olika sätt. Det är omgärdat av förbrytelser och övergrepp som medfört ett oerhört mänskligt lidande. Vi har bevittnat utstuderad grymhet och bisarr propaganda. Vi ser medveten förstörelse av den civila infrastrukturen. Detta bidrar förstås till att vintern blir än bistrare för människor i Ukraina.

Omfattningen av och brutaliteten i det ryska angreppet har redan i grunden förändrat det säkerhetspolitiska läget i vår region och därmed påverkat geopolitik, ekonomi och samhällsliv även globalt.

Vänsterpartiets förhållningssätt till detta är både principiellt och konkret. Sveriges frihet och självbestämmande vilar ytterst på en kombination av å ena sidan vår egen försvarsvilja och försvarsförmåga och å andra sidan en internationell ordning med respekt för folkrätten, den som Ryssland nu så flagrant har brutit mot och fortsatt bryter mot med sitt angreppskrig.

Sverige kan och bör stödja Ukraina i den här situationen för att vi har ett ansvar för den internationella rättsordningen, för att vi bör visa solidaritet med ett angripet folk i vårt närområde och för att de olika effekterna av Rysslands angreppskrig i högsta grad påverkar vårt land.

Det stöd som Sverige erbjuder kan och måste vara brett till formen. Det gäller direkt ekonomiskt, förstås. Det handlar också om att erbjuda möjligheter för människor på flykt från konflikten att få en fristad i Sverige och även om möjligheterna att stanna och komma in i det svenska samhället där de så önskar. Därtill gäller det ett institutionellt stöd, i dag och säkerligen också på olika sätt i ett uppbyggnadsarbete framöver.

Det finns också en möjlighet att bidra med försvarsmateriel. Men det handlar då, som framgår av betänkandet, om materiel som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid. Detta är en bedömning som Försvarsmakten och Försvarets materielverk sedan tidigare har fått i uppgift att göra. Jag har förtroende för att det är denna avvägning, snarare än exempelvis enstaka utspel i valrörelsens hetta, som i dag ligger till grund för det förslag som läggs på riksdagens bord.

Det är förstås av helt överordnad betydelse att bedömningen görs utifrån Sveriges egen försvarsförmåga i förhållande till de önskemål som framförts från ukrainskt håll och till det rådande säkerhetspolitiska läget i övrigt. Det blir också i det sammanhanget rimligt med den operationssekretess som förekommer runt den exakta specifikationen av materielen.

Vänsterpartiet står därför helt bakom betänkandet, och även jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 5 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Ytterligare en påminnelse om hur direkt och på djupet konflikten i Ukraina påverkar oss här i Sverige och Europa är att vi den här veckan såg de första offren för Putins illegala och barbariska invasion av Ukraina i ett EU-land, på Europeiska unionens mark. Två oskyldiga invånare i den lilla polska byn Przewodów sällas nu till de många tusentals civila offren.

EU, Nato och väst måste nu vara tydliga med att hålla gränsen, som Thorbjörn Fälldin en gång sa, och där bör Sverige vara en tydlig och klar röst. Det Putin gör i västra Ukraina har över huvud taget ingenting att göra med det invasionskrig han bedriver. Det är ingen krigsskådeplats; det är ren terrorbombning.

Men, herr talman, Ukraina har inte låtit sig skrämmas. Där om vittnar scenerna i Cherson, där invånarna trots det omedelbara hot som kvarstår från Ryssland vågar gå ut på gatorna för att visa sin glädje, sin lättnad och sitt hopp men också sin sorg och sin vrede över den besinningslösa förstörelse som redan har nämnts här i talarstolen. Det är massgravar, tortyrkammrar och försåtsmineringar riktade mot barn. Det påminner oss om hur viktigt det är att inte falna och tröttna efter nio månader.

Ukraina måste absolut vinna detta krig – det är ett fundamentalt och absolut behov för svensk säkerhetspolitik och svensk utrikespolitik. Vartenda vapen som går till att begränsa Putins militära förmåga och vartenda svenskt vapen som går till att besegra Putin är ett vapen använt för Sveriges säkerhet, demokratin och Europas säkerhet. Ukrainas sak är vår, och detta nu mer än någonsin när möjligheten till seger närmar sig tack vare

den ukrainska krigsmaktens otroliga hjältemod inför en inledningsvis övermäktig fiende.

Herr talman! De besked som regeringen givit om hjälp till Ukraina – och som vi debatterar här i dag – är mycket bra och välkomna, liksom inte minst enigheten i den här kammaren och bland alla partier bakom det stöd vi visar för Ukraina. Tyvärr är stödet samtidigt otillräckligt och därmed bekymmersamt.

Det är utmärkt och nödvändigt att regeringen skickar mer och tyngre vapen, sådana vapen som Ukraina efterfrågar inför en oerhört tuff vinter. Vi får ta försvarsministern på orden när han säger att han kommer att göra allt för att leverera mer vapen, såsom tunga artillerisystem, och att han kommer att följa upp detta på alla möjliga sätt så fort som möjligt. Ukraina behöver mer och tyngre svenska vapen, även efter denna insats.

Mer bekymmersamt är däremot att den ekonomiska hjälpen inte är i nivå med vare sig de akuta eller de långsiktiga behov som Ukraina har. Ukraina har extrema utgifter för sitt försvar, och samtidigt angrips och saboteras hela landets produktionsapparat av Putin och hans krig. Ukrainas hamnar är i stor utsträckning stängda för export av mat och gödsel till resten av världen. Dessutom – som nu senast har nämnts – har en tredjedel av landet stått utan ström. Då hjälper det inte att landets invånare på ett närmast mirakulöst sätt har lyckats hålla landet igång.

Det gröps nu väldiga hål i Ukrainas statsfinanser. Det här är en hemmafront som också måste hållas för att kriget ska kunna vinnas. Enligt IMF förlorar Ukraina varje månad i sin statsbudget 40 miljarder kronor. Det är för övrigt lika mycket varje månad som regeringen satsar i den budget man har lagt. Och enligt ledande ukrainska ekonomer stämmer inte detta, utan det är 50 miljarder man förlorar – varje månad! Tyvärr är det sedelpressarna som fyller dessa hål. Ukrainas valuta hryvnia har rasat i värde. Trots den oerhört skickliga centralbankens insatser hotar nu en mycket allvarlig inflation.

Herr talman! Detta ekonomiska krig måste också vinnas. Vi i Sverige och i väst måste svara upp. Det är enorma pengar Ukraina saknar, men ändå är de 500–600 miljarder kronor – 50 miljarder dollar – som de behöver över ett år bara 3 promille av EU:s bnp. Och det är ju mycket som står på spel! Ukrainas bnp år 2021 var 200 miljarder dollar och EU:s samlade bnp 17 000 miljarder dollar – 85 gånger Ukrainas bnp!

Vi har råd att stötta Ukraina, och om vi inte gör det måste vi betala mångdubbelt mer för att vi låter Putins skugga sträcka sig över Europa.

På samma sätt behöver Moldavien, ett litet strategiskt placerat land klämt mellan kriget och EU, också ännu mer stöd än det som ges i förslaget. Då räcker inte 0,7 miljarder kronor.

EU-ländernas stöd betalas inte heller ut som utlovat. Och när det betalas ut är det förenat med så mycket byråkrati att det inte går att hantera i en krigssituation. Det krävs både stora lån gemensamt finansierade av EU och stöd direkt till Ukraina.

Det är bra att Sverige nu svängt om att EU gemensamt ska kunna garantera lån till Ukraina på 18 miljarder euro, men det behövs mer rent stöd. Det är synnerligen smärtsamt att man bara förmår 0,7 miljarder kronor när det samtidigt sker en nedskärning av biståndsbudgeten med 6,7 miljarder kronor. Otroligt illa tajmat! Dessutom kommer Ukraina på lång sikt att ha ett enormt behov av återuppbyggnad. Vi talar om tusentals miljarder kro-

nor, motsvarande Sveriges bnp och mer. Det behövs en Marshallplan. Här kommer Sveriges hjälp att vara helt avgörande. Vi behöver gå före.

Det kan verka ogeneröst att säga detta just som regeringen har gjort bra, nödvändiga saker som den bör ha beröm för och som vi alla står eniga bakom. Men historien kommer inte att minnas Sverige eller oss i Europa för att vi nästan visade det ledarskap som behövdes, för att vi nästan klarade att rädda Ukraina ekonomiskt i den allra mest avgörande stunden. Historien kommer att minnas oss om vi, när Ukraina visat hjältemod bortom allt vi hade kunnat önska och begära, gör de uppoffringar och visar det mod som ankommer på oss.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 6 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Detta är det nionde stödpaketet med militär materiel. Att stärka Ukraina, som inte har önskat detta krig, och att ställa sig på deras sida är en självklarhet. Det ukrainska folket är de oskyldiga offren för denna galenskap, Putins krig. De försvarar demokratin, friheten och varje folks rätt att själva få bestämma sitt eget öde.

Vi stöder Ukraina för att det är moraliskt rätt och riktigt. Vi stöder detta tappra folk. De ska inte stå ensam. Denna hållning har väglett oss kristdemokrater sedan den 24 februari detta år. Verkligheten är ju sådan att kriget är över när Ryssland lägger ned sina vapen, men om Ukraina lägger ned sina vapen är deras frihet borta.

Herr talman! Ukraina står inför en skrämmande vinter med minusgrader och svåra förhållanden. Man har exempelvis beräknat att cirka 40 procent av Ukrainas energiinfrastruktur är skadad efter ryska angrepp. Det har därför varit nödvändigt för oss att hantera detta ärende skyndsamt. Jag är mycket nöjd med det sätt på vilket alla politiska partier i riksdagen har möjliggjort detta, här och nu, snabbt och effektivt.

Det vinterpaket som i går presenterades av regeringen består av tre delar: en humanitär, en militär och en politisk. Det är ett paket som överensstämmer med det som Ukraina självt har listat som mest angeläget. Det är det i särklass största militära och humanitära bidraget till Ukraina hittills.

Stödet till försvarsmateriel till Ukrainas väpnade styrkor uppgår till 3,1 miljarder kronor och är alltså större än de tidigare åtta militära stöden tillsammans. Förutom ett kvalificerat vapensystem för luftförsvar inklusive kvalificerad ammunition ingår också kvalificerad ammunition till ytterligare luftförsvarssystem, något som Ukraina har gjort tydligt att man behöver.

Det är också viktigt att lyfta fram det humanitära paketet, det akuta biståndsstödet, som uppgår till drygt 700 miljoner kronor. Det gäller så elementära saker som tillgång till mat, vatten, filter och värmekällor. Det går till både Ukraina och Moldavien. Här finns också medel avsatta för att påbörja återuppbyggnaden efter den massiva förstörelse som Ryssland orsakat.

Herr talman! Det är viktigt att vi stöder de ukrainska kvinnor och män som med livet som insats försvarar sitt territorium och landets existens. Vi har alla sett de vidriga bilderna på barnsjukhus som bombats eller på oskyldiga kvinnor och barn som skjutits ned på öppen gata. Det är även viktigt att vi i Sverige fortsätter att hjälpa och integrera de drygt 40 000 ukrainska flyktingar som har sökt sig till Sverige.

Det ligger i vårt intresse att tydligt stå på Ukrainas sida. De försvarar nämligen också våra europeiska värderingar, folkrätten och den regelbaserade internationella ordningen.

Herr talman! Jag yrkar givetvis bifall till finansutskottets förslag till beslut om ett vinterpaket till Ukraina som vi ska fatta beslut om senare i dag.

(Applåder)

I detta anförande instämde Yusuf Aydin (KD).

Anf. 7 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Den ryska invasionen av Ukraina är oprovocerad, olaglig och oförsvarlig. Angreppet är en kränkning av Ukrainas territoriella integritet och suveränitet och innebär, som vi alla ser dagligen, ett stort lidande för den ukrainska befolkningen. Det hotar också internationell fred och säkerhet och är en allvarlig överträdelse av folkrätten, inklusive FN-stadgan, och mot den europeiska säkerhetsordningen.

När internationell rätt och mänskliga rättigheter kränks måste ett land ha rätt att försvara sig. En anfallare måste också få klart för sig att ett anfallskrig mot grannar inte bygger någonting och att det inte accepteras av oss andra. Vi accepterar inte Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina. Vi fördömer dessa krigshandlingar.

För oss i Miljöpartiet är det självklart att Sverige ska bidra till Ukrainas kamp för självbestämmande och självförsvar. Vi ska fortsätta med vårt stöd till Ukraina, enskilt och tillsammans med andra länder. Vi måste fortsätta värna de mänskliga rättigheterna, folkrätten och freden.

Vi ser nu att fler och fler återvänder till tidigare ockuperade städer i Ukraina. Vi ser att motståndet är fortsatt starkt. Men den humanitära situationen är förödande. Då är det oerhört viktigt att Sverige förblir en pålitlig partner och bistår med humanitär hjälp, ger skydd för de människor som måste fly och ger ekonomiskt stöd. Det krävs nu en enad front som skyddar och står upp för mänskliga rättigheter och folkrätt och mot Rysslands olagliga och oprovocerade agerande.

Herr talman! Ukraina är en europeisk demokrati som har blivit invaderad av en auktoritär regim med syftet att ta ifrån Ukrainas befolkning dess frihet. Den svenska säkerheten är tätt sammanflätad med säkerheten i hela Europa. Därför är det väldigt viktigt att vi håller ihop och har en enad front mot Putin. En attack mot ett land i Europa är en attack mot hela Europas säkerhet, och en attack mot ett demokratiskt land är en attack mot demokratin överallt.

Sanktionerna mot Ryssland ska stå fast och skärpas där vi vet att det svider. Och när priserna på livsmedel och energi stiger som en följd av kriget måste vi lägga skulden där den hör hemma: hos angriparen Putin.

Motståndet i Ukraina fortsätter. De försvarar modigt sitt land och står upp på ett sätt som har överträffat omvärldens förväntningar. Då måste omvärlden visa att vi är lika uthålliga i vårt stöd. Därför måste Sveriges stöd till Ukraina fortsätta att vara starkt, både under och efter kriget. Ukraina ska ju också återuppbyggas och fortsätta att vara ett fritt och självständigt land. Vi förutsätter alltså att regeringen kommer att återkomma med fler förslag på stöd när det blir tid för det.

Herr talman! I betänkandet står det: ”I solidaritet med Ukrainas folk, och som en del i det internationella svaret på Rysslands agerande, finns ett stort behov av att bistå Ukraina.” Men något som tyvärr inte står, som tyvärr inte tas upp och som Miljöpartiet saknar är att det ska vara ett totalt stopp för import av kol och olja som göder Putins krigskassa. Vi fortsätter nämligen med det vi har gjort sedan kriget började. Vi ger stöd och hjälp med den ena handen. Men med den andra handen finansierar vi också Putins anfallskrig mot Ukraina.

Miljöpartiet ser att det måste få ett stopp. Freden måste vinnas, bland annat genom stöd till Ukraina men naturligtvis också genom att försvåra för Putin att fortsätta med kriget. Där är ekonomin en stor del. Och sanktionerna bidrar en del. Men pengarna från den fossila ekonomin ger ju väldigt mycket mer. Om vi menar allvar med solidariteten med Ukraina, med deras kamp för frihet och fred, borde vi också sluta finansiera anfallaren.

Anf. 8 CARL B HAMILTON (L):

Herr talman! Liberalerna står naturligtvis likt de andra partierna bakom förslaget att stödja Ukraina.

Läget i Ukraina är både djupt oroande och samtidigt glädjande. Det är en konstig kombination. Ukraina har hållit emot det ryska erövringsförsöket effektivare än vi trodde var möjligt. Till exempel har, som vi har hört här, staden Cherson nyligen tagits tillbaka från ryssarna, och den för Ryssland strategiskt viktiga bron till Krim har förstörts. Dessa framgångar får vi dock inte bara notera, utan vi får också begrunda att det har skett till priset av tusentals döda och sårade människor.

Mycket kan hända. Mycket kommer att hända. Vi har också frågan om hur Ryssland ska kunna vilja dra sig tillbaka. Vad, mot bakgrund av rysk inrikespolitik och det ryska samhället, är en acceptabel exit för Ryssland? Den frågan har inget svar i dag.

Herr talman! Jag tycker att det är värt att påminna om parallellen som finns med Sverige och Finland mot Sovjets angrepp hösten och vintern 1939–1940, det vill säga det finska vinterkriget. Den tiden innehåller en läxa för oss i Norden och östra Europa. Då tog beslutsfattarna, bland annat våra dåtida kollegor i riksdagen, det för Sverige ganska riskfyllda beslutet att snabbt tömma svenska mobiliseringsförråd på militär materiel och skicka en stor del av materielen till Finland för att om möjligt hindra Stalin och Sovjetunionen från att ockupera Finland. Tanken var naturligtvis att hindra Sovjetunionens makt från att etableras i Finland och ända det politiska systemet där och vid Sveriges gränser i öst. Det lyckades, men priset för Finlands tappra folk var oerhört högt. Ekvationen var förvisso mer komplicerad än jag har antytt här.

Det vi beslutar i dag är ett utslag av samma enkla svenska riktiga tanke, nämligen att beväpna dem som är effektivare än vi själva och som därmed skyddar sig själva men även Sverige mot Rysslands härskambitioner. Läxan är enkel, men ibland bleknar den, bortglömd. Ryssland är ett mycket stort land och har stormaktens ambition att dominera, även om intensiteten i den ambitionen har växlat en smula över tid.

Vi i Sverige, Norden och Baltikum kan aldrig lita på att Ryssland inte vill bestämma över oss och våra nära grannar. Vi kan inte lita på att vi får leva i fred för Ryssland. Det är orealistiskt. Vi får inte nedrusta så fort

Ryssland blir mindre aggressivt mot omvärlden, om Ryssland skulle bli så framöver. Vi får aldrig sänka garden, herr talman.

Sverige ska alltid vara berett att stödja och hjälpa Rysslands grannar att freda sig mot ryska försök att ta makten i deras länder. Svenskt och finskt Natomedlemskap ökar möjligheterna att hålla uppe garden och möjligheterna att vi får leva utan rysk inblandning.

Detta gäller även andra länder. Därför bör även Ukraina kunna bli Natomedlem liksom Moldavien – ju förr desto bättre, herr talman.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 11 Riksrevisionens rapport om statens finansiering av kommunerna

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU13
Riksrevisionens rapport om statens finansiering av kommunerna (skr. 2021/22:248)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 12 Snabbare lagföring av brott

Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU2
Snabbare lagföring av brott (prop. 2021/22:279)
föredrogs.

Anf. 9 GUDRUN NORDBORG (V):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till Vänsterpartiets, Centerpartiets och Miljöpartiets reservation under punkt 2.

I stort välkomnas propositionens förslag av Vänsterpartiet. Propositionens förslag syftar till att utveckla och göra lagföringen mer effektiv. Bland förslagen finns bland annat att man påverkar tingsrätterna att avgöra brottmål skyndsamt genom att underlätta delgivning. Man får möjlighet att dela upp handläggning av ett åtal, och deldom möjliggörs i större omfattning än i dag. Dessutom möjliggörs en effektivare hantering av straffförelägganden.

Förslagen bygger på erfarenheter från försöksverksamhet med snabbförfarande i brottmål som man nu föreslår ska permanentas och implementeras i hela landet.

Reformen innebär viktiga fördelar, som snabbare lagföring och bättre kvalitet i brottsutredningarna. Bevisning är alltid färskvara, och ju snabbare vi kan komma till beslut i en process, förutsatt att vi har ett underlag, desto bättre.

Samtidigt finns det en problematik här, och Lagrådet har framfört skarp kritik i sitt remissvar när det gäller utdömda böter i samband med att man

Prot. 2022/23:22
17 november

*Ändringar i statens
budget för 2022 –
Försvarsmateriel till
Ukraina*

*Snabbare lagföring
av brott*

delar upp handläggningen om det handlar om strafföreläggande eller deldom om det är traditionellt brottmål. I utskottets förslag föreslås att man inte ska beakta detta inom ramen för ett slutgiltigt avgörande.

Här instämmer Vänsterpartiet definitivt med Lagrådets synpunkter. Lagrådet ger konkreta exempel på att reformen riskerar att leda till väsentligt högre bötesbelopp om redan utdömda böter inte ska beaktas vid det slutgiltiga avgörandet.

Lagrådet skriver ganska skarpt: "Särskilt beträffande strafföreläggande skulle den föreslagna ändringen få betydande konsekvenser eftersom det vid sådana förelägganden nästan alltid är fråga om bötesstraff."

Lagrådet markerar ytterligare kritikens allvar: "Om frågan lämnas olöst ser Lagrådet inte någon annan möjlighet än att avstyrka remissens förslag i dessa delar."

Jag vill hävda att Lagrådets kritik riktas mot ett tydligt avsteg från en viktig rätts säkerhetsprincip, nämligen principen om likabehandling. Samma brott kan i det här förslaget nu leda till olika påföljder, vilket är tvärt emot tanken med likabehandling.

I propositionen avfärdar regeringen problemet med att säga att risken för att de här bötesbeloppen skulle bli disparata är relativt liten. Att medvetet bortse från en central rättsstatlig princip är dock oacceptabelt och riskerar att undergräva respekten för rättsstaten men också medborgarnas förtroende för både politiken och juridiken. En lösning vore därför, vilket Lagrådet också påpekar, att låta bestämmelserna vara tillämpliga även när det handlar om böter, på ett likartat sätt som vid andra påföljder.

Riksdagen, vi här i kammaren, har makten att stifta lagar. Vi som ledamöter har den politiska makten, given av våra väljare. Fyra ord kan sammanfatta detta: Juridik är frusen politik.

Men dålig politik skapar dålig juridik, och det är vårt ansvar här i kammaren att beakta och respektera centrala rättsstatliga principer i beslut om såväl små som stora reformer. Allas likhet inför lagen är en viktig sådan princip.

Anf. 10 ULRIKA LILJEBERG (C):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen.

Det här är en välkommen reform som nu permanentas och implementeras i hela landet. Utöver ett bra brottsförebyggande arbete och en hög uppklarandegrad av brott är just snabb lagföring både önskvärd och viktig för alla inblandade.

Vi från Centerpartiet ser gärna fortsatta reformer och förbättringar inom rättsområdet som möter de utmaningar vi har som samhälle och där vi använder våra gemensamma resurser på bästa sätt.

Men samtidigt kommer vi i Centerpartiet i dag och även fortsättningsvis att värna de grundläggande rättsstatsprinciperna, det vill säga i dag principen att liknande fall ska bedömas lika. På samma gång som vi är för att rationalisera och snabba upp anstår det oss inte som rättsstat att inte samtidigt upprätthålla de principer som är grunden för förtroendet för systemet. Den bärande principen är att man ska få en samlad påföljd för de brott man begått fram till att domen avkunnas. Dock kan, och ska, mål i större utsträckning nu kunna avgöras genom deldomar där man så att säga dömer av brott allteftersom.

Utan en ventil att beakta påföljderna i respektive deldom är risken att lika fall bedöms olika enbart utifrån val av handläggningsrutin. Sådana olikheter brukar allmänheten varken förstå eller uppskatta, och det är normalt sådant som ny lagstiftning omhändertar och löser. Men nu är förslaget i stället att öka risken för detta.

Lagrådet påpekar, som vi har hört, detta i sitt yttrande och ifrågasätter starkt om det är rätt att förhålla sig på det sättet. Lagrådet anger att en möjlig lösning på detta är att använda de befintliga reglerna i 34 kap. i brottsbalken genom att där lägga till dagsböter. Problemet lyftes även upp i utredningen och i Brås utvärdering av försöksverksamheten. Vi anser att detta borde ha tagits med i den nya lagen.

Jag vill avslutningsvis påpeka att det vi föreslår inte ska förväxlas med den så kallade mängdrabatten, som vi anser bör ses över, utan det här avser rättsprincipen att lika fall ska behandlas lika.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 13 Arrestantvakter och transportuppdrag

Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU3
Arrestantvakter och transportuppdrag (prop. 2021/22:275)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 14 Åtgärder för att förhindra illegal handel via post

Trafikutskottets betänkande 2022/23:TU2
Åtgärder för att förhindra illegal handel via post (prop. 2021/22:259)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 15 Undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

Trafikutskottets betänkande 2022/23:TU3
Undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad
(prop. 2021/22:263)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 16 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2022/23:AU3
Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2021/22:267)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 17 Riksrevisionens rapport om den statliga lönegarantin

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2022/23:AU4
Riksrevisionens rapport om den statliga lönegarantin (skr. 2021/22:285)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.54 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 18 Frågestund

Anf. 11 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av finansminister Elisabeth Svantesson, justitieminister Gunnar Strömmer, kulturminister Parisa Liljestrand och statsrådet Carl-Oskar Bohlin.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Finansminister Elisabeth Svantesson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Regeringens ekonomiska prioriteringar

Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag hade glömt om jag skulle gå fram till talarstolen eller ställa frågan från min bänk, men nu är jag på rätt plats.

Fru talman! Vi går mot en tuff ekonomisk vinter; både jag och finansministern har varit tydliga med det de senaste veckorna. Men faktum är att vi har vetat det väldigt länge, fru talman. Vi visste det i valrörelsen, och vi visste det före sommaren. Trots det stod Elisabeth Svantesson, Moderaterna och Sverigedemokraterna i valrörelsen och lovade det ena efter det andra – och nu backar man på löfte efter löfte.

Jag har all förståelse för att det är tufft att prioritera. Man måste prioritera och kan inte kompensera fullt ut. Men frågan är *hur* ni väljer att prioritera, Elisabeth Svantesson. Vi ser att reallönerna sjunker för vanliga löntagare, att pensionärerna får det tuffare i matbutikerna och att barnfamiljerna frågar sig om de har råd med vintern.

Därför är frågan: Varför väljer ni i detta tuffa ekonomiska läge, där ni säger att alla andra ska stå tillbaka, att prioritera en skattesänkning för höginkomsttagare med 10 miljarder kronor?

Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack för frågan, Mikael Damberg! Det tar kanske ett tag innan vi hittar våra nya roller och platser i kammaren.

Jag uppskattar frågan. Ja, det är minst sagt tuffa tider – bara mellan augusti och oktober skrevs prognoserna ned vad gäller tillväxten och upp vad gäller inflationen. Det leder till en mängd förändringar, till exempel att garantipensionärerna per automatik får det bättre eftersom det är den typen av indexeringar vi har. Det leder också till att skiktgränserna förändras, vilket gör att färre behöver betala statlig inkomstskatt. Det är en del av de system vi har.

Jag är väldigt glad, fru talman, att vi fyra partier som har lagt fram en budget här i Sveriges riksdag tar ansvar i ett svårt läge – och att vi gör väldigt mycket av det vi sa att vi skulle göra redan i den första budgeten. Jag är glad för det, och jag är också glad eftersom jag vet att vi kommer att få ett ja till budgeten när det ska röstas om den här. Det är bra för svenska hushåll, och det är bra för svenska företag.

Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det var inte ett svar på frågan. Frågan var varför ni väljer att sänka skatten för höglönlade med 10 miljarder kronor, Elisabeth Svantesson.

Det handlar ju om att det finns andra grupper som nu står tillbaka. Vi hade ett färdigberett förslag om att ta bort den orättvisa funkisskatten, vilket skulle kosta 290 miljoner kronor. I stället väljer ni att sänka skatten för höglönlade med 10 miljarder kronor. Varför?

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Man kan nästan tro att Mikael Damberg menar att vi har fattat ett aktivt beslut att sänka skatten för vissa grupper. Så är inte fallet.

Vad detta handlar om är att garantipensionärer nu får en höjning på grund av inflationen. Det är bra. Det handlar om att studenter får en höjning, och det handlar om att skiktgränser förändras. Indexeringen av drivmedel förändrades ganska dramatiskt, vilket vi har diskuterat tidigare. Mycket händer, för inflation är riktigt dåligt. Men det leder bland annat till att färre behöver betala statlig inkomstskatt, och det kan ju vara bra för en specialistsjuksköterska som behöver jobba extra pass. Men helheten är

som den är. Så var det när Mikael Damberg var finansminister, och så är det nu.

Finansieringen av EU:s yttre gränsskydd

Anf. 16 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! I regeringens EU-deklaration står det så här: ”Utan en hållfast yttre gräns så hotas den inre rörligheten.” Jag håller naturligtvis med, men detta sätter också fingret på en viktig fråga. Just nu bygger Polen ett antal gränsbarriärer mot den ryska enklaven Kaliningrad, och ett antal andra EU-länder håller på med liknande projekt. EU-länder med yttre gräns måste dock finansiera detta helt själva. De får ingen hjälp från unionen.

Om EU ska finansiera någonting över huvud taget tycker vi att det är en självklarhet att den här typen av åtgärder borde ligga i toppen på prioriteringslistan. Jag vill därför fråga Elisabeth Svantesson: Eftersom den europeiska migrationspolitiska linjen nu tydligen är att vi ska gömma oss bakom Polens, Greklands och andra länders gränsskydd, är det då inte rimligt att unionen är med och betalar för dessa?

Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack för frågan, Ludvig Aspling!

Detta är en minst sagt central fråga som vi diskuterar på många olika sätt i EU. Det gäller inte bara finansiering av både det ena och det andra, som försvarsfrågor och många andra delar, utan självklart också att vi är i ett säkerhetspolitiskt läge som har försvårats. Det har gjort det svårare för många länder, inklusive Polen, Ungern och Finland. Många länder upplever en helt ny säkerhetssituation.

Jag har inget rakt svar på frågan i denna specifika del, men jag konstaterar att det just nu finns en väldig lust från många EU-länder att finansiera allting gemensamt – och helst via gemensam upplåning. Det är vi i grunden ganska kritiska till, som Ludvig Aspling vet. Men jag antar att den här frågan kommer att återkomma många gånger under de närmaste åren, just med anledning av det som Ludvig Aspling lyfter, nämligen att läget är annorlunda. För Polen är detta en ganska tuff situation.

Anf. 18 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Ja, det finns ju en hel del länder som är väldigt sugna på att få finansiering av allt möjligt från Europeiska unionen, och det är just därför jag ställer den här frågan. Av alla saker som Europeiska unionen potentiellt skulle kunna finansiera är nämligen det här en av de mer logiska. Om man tittar på unionens syfte, vilket jag vet att vi är ungefär överens om, borde väl det här ändå ligga ganska nära toppen på den prioriteringslista som unionen har. Det är en gemensam angelägenhet att värna den yttre gränsen.

Jag hoppas därför att finansministern kommer att i alla fall fundera på detta.

Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag kan lova Ludvig Aspling att jag definitivt kommer att fundera på detta. Vi kan gärna prata vidare om frågan vid andra tillfällen. Det är en central och viktig fråga. EU:s finansiering av A, B och C är som sagt en ständig diskussion, och när det gäller säkerhetsfrågorna är de högt upp på dagordningen både för den här regeringen och i EU.

Sänkt skatt för höginkomsttagare

Anf. 20 ALI ESBATI (V):

Fru talman! SD:s och regeringens budget är som bekant tom på förslag för att hjälpa de mest utsatta hushållen. Landets höginkomsttagare går dock inte tomhänta, utan när bördorna av krisen ska fördelas har den moderata urinstinkten vaknat till liv. De som har mest får rejäla skattesänkningar när gränsen för statlig skatt höjs kraftigt. De som tjänar över 70 000 i månaden får 1 400 i skattesänkning – och det utöver de stöd de kan få för att exempelvis låta rengöra poolen och, numera, värma den.

Skiktgränserna är tänkta att någorlunda följa med löneutvecklingen. Löneökningar på runt 10 procent diskuteras dock knappast utom möjligen hos Moderaterna i Norrtälje och i en del, från verkligheten fritt svävande, bolagsstyrelser. Frågan till Elisabeth Svantesson blir därför: Varför lägger hon 10–12 miljarder på att sänka skatten för dem som har det bäst ställt – ungefär dubbelt så mycket som hon lägger på proffsen i välfärden?

Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Det är alltid roligt att höra Ali Esbatis målande beskrivningar, men faktum kvarstår – och det är lite tråkigare än en målande beskrivning – att Sverige befinner sig i en oerhört tuff situation vad gäller inflationen.

När vi har inflation justeras som vi vet prisbasbelopp och annat, till exempel olika index. Det gäller, som jag sa tidigare, garantipensionärer och studenter, och även vissa delar av sjukförsäkringen. Det gäller också exempelvis skiktgränsen. Så har även tidigare regeringar gjort. Jag vet inte om socialdemokrater och vänsterpartister tidigare har justerat ned just det indexet – det kan de ha gjort. Socialdemokraterna tog bort värnskatten, och det tycker jag var bra.

Nu handlar det om en indexering. Man kan naturligtvis ha olika syn på den, men den sker per automatik. Det är inte ett specifikt beslut som regeringen har tagit tillsammans med Sverigedemokraterna, utan detta är en del av indexeringen.

Anf. 22 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Finansministern och jag har lite olika syn på vad ”automatiskt” betyder. Och ja – jag har själv varit med och sett till att skiktgränserna inte höjs lika mycket. Skälet till det är att det ger olika utfall. Om indexen höjs så att fattigpensionärer inte riskerar att svälta menar i alla fall jag och Vänsterpartiet att det har en annan funktion än när fler höginkomsttagare, i likhet med Elisabeth Svantesson, får 1 400 kronor mer i månaden. Frågan var varför det är en rimlig prioritering.

Anf. 23 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag ser många fördelar med den typ av prisbasbelopp och de indexeringar vi har, särskilt för dem som just nu kämpar väldigt hårt.

Många kämpar hårt med att få sin pension att räcka. Därför är det bra att garantipensionen har höjts, som vi var överens om här i riksdagen, och att den nu höjs med indexering.

Jag är väldigt glad för att vi sänker drivmedelsskatten så att fler klarar av att ta bilen till jobbet.

Allt detta är viktiga saker som vi gör i vår budget. Jag har redan sagt det och behöver inte svara på frågan mer: Det här är en indexering.

Mediernas frihet

Anf. 24 CATARINA DEREMAR (C):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till kulturminister Parisa Liljestränd.

I Tidöavtalet kan man läsa att mediernas frihet ska värnas, att mångfalden av olika medier ska främjas och att public service-verksamheten ska utvecklas i den demokratiska infrastrukturen. Vad är det som ministern vill utveckla i den delen?

Anf. 25 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Det stämmer att det i Tidöavtalet slås fast att fria medier är en viktig del av vår demokratiska infrastruktur. Jag tycker att det är otroligt positivt att detta betonas redan där. Det är oerhört viktigt för Sverige att ha fria och oberoende medier. Public service är en del av det. Kombinationen av så kallade kommersiella medier och public service gör att vi får en mångfald av fria medier i vårt land, vilket är otroligt viktigt att värna.

När det handlar om utvecklingen av public service jobbar vi just nu fram direktiven för den nya utredningen om sändningstillståndet. Det ska vara klart före jul, och under första kvartalet nästa år ska utredningen förhoppningsvis sjösättas. Då kommer vi också att beröra frågan om oberoende, men jag kan säga att det framför allt handlar om att möta digitaliseringen och teknikutvecklingen som sker i samhället.

Anf. 26 CATARINA DEREMAR (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag vill också ställa en fråga kring public services breda uppdrag. Det tycker vi i Centerpartiet är viktigt. Det är viktigt vid en kris att det finns lättillgänglig, korrekt samhällsinformation. Hur ser ministern på betydelsen av ett brett uppdrag för public service ur denna aspekt?

Anf. 27 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Det här är en oerhört viktig fråga, inte minst i dag när vi har ett så osäkert omvärldsläge som vi faktiskt har.

Jag är glad över att vi redan i nuvarande sändningstillstånd såg till att få en tydligare skrivning kring hur public service kan användas under osäkra förhållanden, till exempel kris och krig. Det ska naturligtvis kvar-

Det säkerhetspolitiska läget och klimatförändringarna

Anf. 28 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Min fråga går till civilförsvarsminister Carl-Oskar Bohlin.

Klimatförändringarna utgör ett säkerhetspolitiskt hot; detta uppmärksammades redan av Försvarsberedningen 2006. Klimatförändringarna sker här och nu. De extrema väderhändelser som vi ser är inte bara början på det nya normala, utan de riskerar också att bara vara början på den framtid som väntar. Det är ytterst oroväckande att världen riskerar att missa 1,5-gradersmålet, vilket skulle innebära än större konsekvenser.

Extrema värmeböljor, torka, översvämningar och skyfall kan leda till brist på livsmedel och dricksvatten, nya sjukdomar och påverkan på energiförsörjningen även här i Sverige. Den typen av störningar kan utnyttjas av antagonistiska krafter. Klimatförändringarna kan också komma att leda till ökade spänningar i vår omvärld.

Det är alltså viktigt att ta det säkerhetspolitiska hotet från klimatförändringarna på allvar. Jag undrar därför på vilket sätt regeringen kommer att arbeta för att anpassa samhället till det förändrade klimatet.

Anf. 29 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Precis som påpekats är civilt försvar egentligen någonting oerhört brett. Det handlar om att få hela samhället att fungera utanför normalläget – ytterst under höjd beredskap eller i värsta fall krig.

Sedan jag tillträdde det här uppdraget har jag, liksom regeringen, varit mycket tydlig med att fastslå vad som är den dimensionerande uppgiften för det civila försvaret. Den dimensionerande uppgiften är krig. Detta är den svåraste utmaning som det svenska samhället kan ställas inför.

I det ligger naturligtvis att vi då också får förmåga att hantera andra typer av samhällskriser, till exempel sådana som är påverkade av klimatet. Det vi nu gör är att satsa ytterligare 1 miljard på åtgärder för att förebygga detta.

Anf. 30 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Men den viktigaste förebyggande insatsen när det gäller det förändrade klimatet måste ändå vara att minska utsläppen av växthusgaser.

Vad har statsrådet att säga om regeringens arbete för att förebygga svåra påfrestningar på samhället, med tanke på att regeringens politik leder till ökade utsläpp?

Anf. 31 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag håller naturligtvis med om att det är viktigt att ha en offensiv miljö- och klimatpolitik. Det är dock en fråga som ligger utanför mitt beredningsområde och ansvarsområde i regeringen.

Jag fick frågan vad vi gör inom ramen för civilt försvar. Jag kan konstatera att vi nu går före i den riktning som försvarsbeslutet 2020 pekade ut och satsar ytterligare 1 miljard på till exempel åtgärder inom räddningstjänst för att kunna hantera bland annat naturkatastrofer.

Skyddet av civilbefolkningen

Anf. 32 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Jag är glad att vi äntligen har en minister som ansvarar för civilt försvar. Det har varit mycket tal om att stärka totalförsvaret, men den förra regeringen kom liksom aldrig till skott vad gällde att rusta det civila försvaret bättre.

Nu har vi precis fått rapporten *Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap*. Utredaren säger bland annat att förslagen i rapporten gäller sådant som man önskar att vi redan hade haft på plats.

Vi har i dag ungefär 64 000 olika skyddsrum. Många skyddsrum är dock väldigt eftersatta och har inte renoverats eller kontrollerats på länge.

Anser ansvarig minister att vi har tillräckligt skydd för vår befolkning i dag?

Anf. 33 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag tackar Alexandra Anstrell för frågan.

Jag måste börja med att berömma riksdagsledamoten Anstrell för hennes enträgna arbete i de här frågorna. Det sträcker sig långt bak i tiden – till tiden innan Försvarsberedningen började arbeta mer tydligt med dessa frågor. Stort tack för det!

Det är precis så som påpekas i utredningen att Sverige har en bit kvar att gå. Men vi ska också ta fasta på att vi tillsammans med Finland och Schweiz är de länder i världen som har flest skyddsrumplatser per capita. Det vi nu måste se till att göra är att helt enkelt säkerställa att platserna finns tillgängliga. MSB har intensifierat detta arbete, och det är någonting som regeringen nu kommer att fortsätta att arbeta med.

Utredningen bereds i Regeringskansliet. Vi kommer att återkomma med förslag för att ytterligare höja vår förmåga, förhoppningsvis i närtid.

Anf. 34 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för både svaret och berömmet!

I Haninge, som jag kommer ifrån, har det byggts en ny stadsdel för ungefär 10 000 nya invånare, Vegastaden, men inga nya skyddsrum, trots att man i Försvarsberedningens rapport kom fram till att det är viktigt att bygga nya skyddsrum på strategiskt viktiga platser.

Anser ministern att utbyggnaden med 2 500–5 000 nya platser i skyddsrum per år, som nu föreslås i utredningen, är en rimlig ökningstakt?

Anf. 35 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Jag tycker inte att man ska utesluta det.

Vi kommer nu att titta på detta i seriös ordning. Och vi konstaterar att det kan finnas vita fläckar. I huvudsak är vår skyddsrumsutbyggnad god, men precis som Anstrell påpekar finns det ett glapp. Sedan 2002 har vi

inte byggt några nya skyddsrum, helt enkelt därför att vi har levt i en annan tid. Nu behöver vi inse att vi lever i en ny tid och anpassa oss därefter.

Vi kommer att återkomma med förslag även på detta område.

Prot. 2022/23:22

17 november

Frågestund

Bedrägerier mot äldre

Anf. 36 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! Låt mig först säga att den satsning som nu sker från regeringen med skärpta straff och insatser mot gängkriminalitet och organiserad brottslighet är välkommen och behövlig.

Något som däremot oroar i det här sammanhanget är den kraftiga ökningen av bedrägeribrott, som i många fall har en nära koppling till den organiserade brottsligheten. I en stor del av dessa återfinns brottsoffer som utgörs av värlösa och utsatta äldre.

Den tekniska utvecklingen med en ökad digitalisering och internetanvändning har gjort äldre särskilt sårbara; de kan inte värna sig mot förslagna och samvetslösa kriminella. Man kan också konstatera att uppläringsprocenten för den här typen av brott är försvinnande låg, runt 6 procent.

Dessa bedrägerier och brott påverkar starkt tryggheten för våra äldre, men även anhöriga oroar sig för detta.

Vad avser justitieministern att göra för att förebygga bedrägerier mot äldre och öka brottsupplärningen?

Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tusen tack för en utomordentligt angelägen fråga!

En sak som har slagit mig initialt – jag har ju bara haft det här uppdraget några veckor – just när man diskuterar den grova organiserade brottsligheten och hur den finansieras är att det uteslutande skulle handla om narkotika. Det gör det ju förstås i hög grad. Men det är uppenbart att den ekonomiska brottsligheten, inte minst bedrägeribrottslighet, har blivit en huvudnäring för en stor del av den organiserade brottslighet som vi vill komma åt och att intäkterna i hög grad hamnar i toppen av pyramiden.

De vittnesbörd som vi alla tar del av just när det gäller äldre människor, som på ett otroligt cyniskt och skoningslöst sätt är offer för en stor del av den här brottsligheten, är förskräckliga och säger tyvärr alltför mycket om den utveckling som vi befinner oss i.

Några konkreta saker som behövs är dels ett tydligt fokus hos de brottsbekämpande myndigheterna för att lösa den här brottsligheten, dels att införa äldrefridsbrott som en särskild straffrättslig grund.

Anf. 38 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag har en följdfråga som berör åtkomsten till personuppgifter på nätet. Kriminella kan i lugn och ro kartlägga tänkbara offer genom enkla sökningar på diverse sajter. Med enkla knapptryck får man fram namn, adress, telefonnummer, ålder, om man är ensamstående med mera. Sajterna har utgivningsbevis och därmed grundlagsskydd. Men att enskilda hängs ut och därmed löper risk att utsättas för brott väcker frågor.

Jag undrar om justitieministern har några tankar i den delen som skulle kunna förebygga brott.

Anf. 39 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar också för den mycket berättigade och ärligt talat rätt komplicerade frågan.

Jag tror att var och en kan inse vilka konsekvenser det får när den typen av integritetskänslig information är tillgänglig, inte bara för goda syften utan också för den typ av brottslig verksamhet som frågeställaren tar upp. Det är en svår lagstiftningsavvägning, för som frågeställaren säger är det grundlagsskyddade plattformar som vi talar om.

Jag lovar att ta med mig frågan och se vad vi kan göra åt detta, men jag medger gärna att just den aspekten är väldigt komplicerad.

Effekterna av inflationen

Anf. 40 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Min fråga riktar sig till finansminister Elisabeth Svantesson.

Inflationen med efterföljande prisökningar drabbar de fattigaste hushållen hårdast och främst barnfamiljer. Det är många som kommer att behöva prioritera i vinter, och det är mycket viktigt att vi underlättar på de sätt vi kan för att barn inte ska fara illa.

Hur anser finansministern att vi kan stötta dem som drabbas hårdast av den situation som vi befinner oss i?

Anf. 41 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, Cecilia Rönn, för en mycket viktig fråga!

Det är ju nya tider för väldigt många. Vi har levt i tider då priserna sakta har kickat uppåt, men nu är inflationen drygt 9 procent. Det slår allra hårdast mot dem som har minst marginaler.

Det är därför som regeringspartierna och Sverigedemokraterna i den budget som vi har lagt fram stöttar hushåll på olika sätt, bland annat genom en förstärkning och förlängning av bostadsbidraget till barnfamiljer. Det fanns redan tidigare, men vi har förlängt det över vintern. Vi sänker också drivmedelspriser, som vi vet är en viktig sak för väldigt många barnfamiljer som har tajt ekonomi. Och sedan kommer den stora kompensationen vad gäller elpriser i de södra delarna av Sverige. Det kommer att göra stor skillnad för väldigt många i utsatta grupper.

Vi ska stötta på ett ansvarsfullt sätt, och det gör vi också.

Anf. 42 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Om det behöver göras ytterligare förstärkningar, vilka åtgärder är man då beredd att vidta, alternativt vilka grupper anser finansministern att man i så fall bör prioritera?

Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Med den här budgeten har vi ett handlingsutrymme. När vi gjorde budgeten var jag väldigt noga med att den inte ska driva på inflationen, att den är återhållsam, för vi vet inte riktigt hur konjunkturen ser ut

nästa år. Det kan bli värre än vad prognoserna visar. Förhoppningsvis blir det bättre. Det finns starka risker på nedåtsidan. Då finns det ett utrymme att stärka beroende på hur konjunkturen ser ut och vad vi behöver göra, men vi har ett handlingsutrymme.

Jag har inte nämnt allt i den här budgeten som vi gör för utsatta familjer, till exempel ett fritidskort som nu ska utredas och komma på plats, vilket också blir viktigt för barn i utsatta familjer.

Räddningstjänstens förmåga i det civila försvaret

Anf. 44 HELÉN PETTERSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Carl-Oskar Bohlin.

Vi ser nu återkommande bilder från Ukraina, där terror mot civilbefolkningen har blivit ett av de militära målen. De som står i främsta linjen för att möta detta är räddningsspersonal och ambulanspersonal. De släcker bränder, de gräver fram människor i rasmassorna och de tar hand om skadad befolkning.

I Sverige pågår nu ett intensivt arbete med att återuppbygga en planering för civilt försvar, främst inom de statliga myndigheterna. Men hittills har inget satsats på räddningstjänstens förmåga vid höjd beredskap eller krig.

MSB fick i uppdrag att komma med förslag till åtgärder och hur man snabbt skulle kunna öka förmågan i det civila försvaret den vägen. Ett stort antal åtgärder för att höja just räddningstjänstens förmåga föreslogs. Men nu när jag läser regeringens budget ser jag inga pengar för att genomföra dessa förslag.

När avser regeringen att påbörja den helt nödvändiga förmågehöjningen inom svensk räddningstjänst?

Anf. 45 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för en angelägen fråga.

Jag delar inte uppfattningen att det inte skulle pågå något arbete. Vi bereder de slutsatser som MSB har levererat till regeringen. Jag kan samtidigt konstatera att vi i denna budget gör en historisk satsning på civilt försvar genom att vi tillskjuter nästan 1 miljard kronor, vilket i klartext innebär att vi nästan fördubblar den takt som sattes i försvarsbeslutet 2020.

Denna uppgift är stor. Jag skulle ljuga om jag sa något annat. Det finns många hål att stoppa resurser och åtgärder i. Men att räddningstjänst har en viktig roll att spela i skyddet av civilbefolkningen är otvetydigt, och vi kommer att återkomma med fler förslag på detta område.

Det straffrättsliga skyddet för poliser

Anf. 46 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Polismyndighetens medarbetarskyddsundersökningar visar att polisers utsatthet för påverkansförsök är alarmerande hög, vilket är ett hot mot rättssäkerheten.

Enligt Tidöavtalet ska det straffrättsliga skyddet för poliser stärkas, och ersättningsreglerna för poliser som drabbas av angrepp ses över. Men inte i någon av de offentliga utredningar som pågår för närvarande står det nå-

got som syftar till att stärka det straffrättsliga skyddet för poliser och tjänstemän mot hot och trakasserier, utan det handlar mer om att poliser ska kunna ange tjänstenummer i stället för namn vid avrapportering, vilket definitivt inte är tillräckligt.

Det är viktigt att sända en rättspolitisk signal till medborgarna om att det inte är acceptabelt att trakassera och hota myndigheters tjänstemän, och detta bör ske genom att det straffrättsliga skyddet mot hot och trakasserier för poliser och andra tjänstemän stärks.

Min fråga till justitieministern är: När kan vi förvänta oss att få till denna straffrättsliga förändring?

Anf. 47 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Katja Nyberg för en utomordentligt angelägen fråga.

Detta är ingen ny fråga i debatten, men avsaknaden av konkreta politiska åtgärder för att göra något åt problemen är dessvärre påtaglig.

Katja Nyberg tar upp viktiga inslag i Tidöavtalet som ju ska komma till rätta med de problem som Katja Nyberg lyfter upp. Precis i detta nu pågår en tidssättning och prioritering av alla de utredningar som ska tillsättas som en konsekvens av avtalet, inte minst på det rättspolitiska området.

Vi kan räkna med att dessa frågor kommer att utredas skyndsamt och att en sådan utredning kommer att tillsättas i närtid så att när vi stänger butiken för denna mandatperiod ska alla de frågor som Katja Nyberg tar upp ha adresserats på ett tydligt och konsekvent sätt.

Mäns våld mot kvinnor

Anf. 48 GUDRUN NORDBORG (V):

Fru talman! Jag riktar min fråga till justitieminister Gunnar Strömmers.

Jag har förstås läst slottsavtalet, som fokuserar på gängen och vapenvåldet. Vänsterpartiet fokuserar även på våldet mot kvinnor. I slottsavtalet nämns mäns våld mot kvinnor en enda gång och då relaterat till vistelseförbud. I budgeten för rättsväsendet nämns mäns våld mot kvinnor nio gånger, vilket alltså är en viss förändring.

Men för såväl gängens våld och skjutningarna som våldet mot kvinnor gäller att det är män som dominerar som förövare och att våldet har fruktansvärda effekter på både samhälle och individer.

Kommer min förhoppning att justitieministern vill förstärka arbetet mot mäns våld mot kvinnor att infrias?

Anf. 49 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Gudrun Nordborg för en angelägen fråga. Jag samarbetar gärna i denna fråga med Gudrun Nordborg och hennes parti – och för den delen alla andra partier i denna kammare.

Det är möjligt att det inte nämns särskilt många gånger, men de gånger det nämns avser det väldigt viktiga frågor när det gäller att bryta detta våld. Ja, det gäller påföljder, till exempel vistelseförbud för att skydda brottsut-satta kvinnor från sina förövare även när strafftiden är slut. Vi talar även om att skärpa straffet för kvinnofridsbränkning och det av en rad olika

skäl, inte minst för att man också ska få till de kraftfulla påföljder som behövs.

Att fokusera polisiära resurser för att i högre grad klara upp denna typ av brottslighet är också en utomordentligt väsentlig sak.

Låt oss samarbeta om detta under de fyra år som ligger framför oss.

Prot. 2022/23:22

17 november

Frågestund

Drivmedelspriser och biogasfordon

Anf. 50 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Ett drivmedelspris som motsvarar 42 kronor litern för bensin är vad alla de som tankar biogas i Västsverige har mött denna höst. Regeringen och Elisabeth Svantesson har flera gånger, även under frågestunden, sagt att man kommer att sänka priset på drivmedel.

Min fråga till Elisabeth Svantesson är: Vad kommer regeringen att göra direkt för att sänka drivmedelspriset för de 50 000 biogasfordon som finns i Sverige och som är ett av de bästa sätten att minska utsläppen från transportsektorn?

Anf. 51 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Rickard Nordin för frågan. Jag uppskattar Rickard Nordins stora miljö- och klimatengagemang. Även om vi har samma mål går vi ibland lite skilda vägar fram.

Som Rickard Nordin känner till handlar vår politik just nu om att sänka priset på drivmedel generellt och sänka skatten. Det blir 1 krona nu, men vi kommer att göra betydligt mer om ett år när vi också sänker reduktionsplikten till EU:s miniminivå, vilket kommer att göra stor skillnad. Det är denna tydliga politik vi nu för.

En del partier här inne tänker göra precis tvärtom – om de inte ändrar sig. De tänker öka reduktionsplikten, vilket om ett år skulle göra drivmedlen mycket dyrare för många svenskar.

Kortfattat: Vi sänker reduktionsplikten om ett år, och vi sänker skatten redan nu, den 1 januari.

Långsiktigt stöd till kulturens återstart

Anf. 52 AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Min fråga går till kulturminister Parisa Liljestränd.

I den budget som regeringen presenterade förra veckan saknas flera nödvändiga förstärkningar till svenskt kulturliv. En sak som helt lyser med sin frånvaro är långsiktiga stöd till kulturens återstart och återhämtning efter pandemin utöver den förstärkning av konstnärsstipendier som kulturministern presenterade. Det finns inget som riktar sig till det fria kulturlivet i form av scenkonst eller fria grupper, inget till det ideella kulturlivet eller till samlingslokaler runt om i landet, inget till biograferna eller till de nationella minoriteternas kultur – förstärkningar som Återstartsutredningen pekat ut som viktiga och där det behövs långsiktighet.

Nu agerar regeringen tvärtom, och det möttes av besvikelse från kulturlivet. Min bild är att Moderaterna var starkt engagerade i återhämtningen och pandemistöden under förra året, men nu agerar regeringen som sagt tvärtom.

Vad är kulturministerns kommentar till detta, och hur kommer regeringen att agera för att stötta kulturens återhämtning framåt?

Anf. 53 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Sverige befinner sig i ett tufft läge, något som kulturen tyvärr inte är skyddad från. Sverige har några tuffa år framför sig, och det gäller också kultursektorn. Det här kräver prioriteringar, men i detta läge har vi ändå valt att presentera en kulturbudget som är den näst högsta i nominella tal. Jag håller därför inte med Amanda Lind om att vi inte lägger pengar på viktiga sektorer.

För regeringen har det varit viktigt att göra satsningar på framför allt barn och unga och det fria kulturlivet eftersom de fria kulturskaparna drabbades extra hårt under pandemin. Här görs alltså särskilda satsningar.

Utredning om riktade statsbidrag

Anf. 54 STEFAN OLSSON (M):

Fru talman! Min fråga riktar sig till finansministern.

I dag lägger vi regeringens svar på Riksrevisionens granskning av statsbidragen till kommunerna till handlingarna. Riksrevisionen är mycket bekymrad över hur de riktade statsbidragen egentligen fungerar. Regeringen hänvisar till den utredning som har tillsatts och som ska se över frågan. Den ska enligt direktivet presentera sina förslag våren 2024.

Eftersom de riktade statsbidragen verkligen är illa ansedda av kommuner och regioner undrar jag om finansministern kan säga något om hur arbetet med denna reform framskrider. Jag undrar även om det går att skynda på arbetet, så att utredningen presenterar sina förslag redan under 2023.

Anf. 55 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Stefan Olsson för frågan. Det finns väldigt skilda tankar och synpunkter om riktade versus generella statsbidrag. Det är sådant som vanliga väljare och de som tittar på den här sändningen kanske inte går och funderar på varje dag. Men många som jobbar i skolan, äldreomsorgen eller sjukvården ser att det finns utmaningar.

Den här utredningen är viktig. Det är också viktigt att SKR, det vill säga Sveriges Kommuner och Regioner, finns med i diskussionen, så att vi gör det här tillsammans. Hur kan man se till att de riktade statsbidrag som Sverige kommer att ha under åren framöver används på så bra sätt som möjligt och att det inte är för krångligt? Det tror jag är ett otroligt viktigt ingångsvärde i arbetet.

Det finns många olika tankar bland olika partier om riktade och generella statsbidrag. En sak är dock säker: I den budget vi just har lagt fram har vi 6 miljarder i generella statsbidrag och ungefär lika mycket i riktade statsbidrag – plus en del andra satsningar inom sektorn.

Anf. 56 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Min fråga går till finansminister Elisabeth Svantesson. I vår gemensamma hemstad Örebro bedrivs i detta nu ett framgångsrikt integrationsprojekt av studieförbundet Bilda. Via en studiecirkel som kallas för Solklar har Bilda utbildat cirka 50 personer till solpanelsmontörer.

Vi kristdemokrater menar att en stram migrationspolitik är nödvändig för att vi ska lyckas ta itu med de integrationsproblem som vi har. Det gäller inte minst den höga arbetslösheten bland utrikes födda. Då är det viktigt att vi tar till vara de projekt som kan göra skillnad på riktigt, som Solklar i Örebro.

I den anslagsbana som den tidigare regeringen gjorde nollades anslaget till den här verksamheten. I den nu framlagda budgeten justerades inte för detta. Min fråga till finansministern är om hon ser ett behov och en möjlighet att justera detta i exempelvis vårändringsbudgeten kommande år.

Anf. 57 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Hans Eklind för frågan. Jag är inte lika väl insatt i just det här projektet som Hans Eklind verkar vara, även om vi bor i samma stad.

Nu ska jag inte helt och hållet försvara den förra regeringen, men jag kan säga att vi under många olika regeringar har haft olika projekt och att projekten är till för att väcka en tanke, en idé eller en modell som sedan ska kunna leva vidare. Det kan hända att just det här projektet och den här modellen behöver mer stöd framöver. Men om man nu utbildar människor inom till exempel solcellsinstallationer kan det vara så att man verkligen har hittat rätt på marknaden. Det kan hända att den här verksamheten kommer att leva sitt eget liv, vilket är grundtanken med många av de projekt som olika regeringar har startat.

Men jag säger aldrig nej. Vi får återkomma senare. Hans Eklind är ju en del av regeringsunderlaget, och vi får väl anledning att diskutera detta.

Digitala förbättringar för funktionsnedsatta

Anf. 58 MALIN DANIELSSON (L):

Fru talman! När man ska göra bankärenden, logga in på 1177 för att göra vårdärenden eller handla på nätet kan man i dag enkelt och smidigt göra det med hjälp av mobilt bank-id. Det finns dock personer som stängs ute från den här tjänsten. Det gäller inte minst personer med funktionsnedsättningar, speciellt personer med intellektuella funktionsnedsättningar och behov av gode män. De har därmed mycket svårare att få tillgång till tjänster inom sjukvården och betalningar via nätet än de som inte har någon funktionsnedsättning.

Nyligen presenterade Betalningsutredningen ledd av Anna Kinberg Batra ett nytt förslag på lösning. De flaggade också upp för den här problematiken. Min fråga till finansminister Elisabeth Svantesson är om personer med funktionsnedsättningar kan se fram emot att dessa problem kommer att få en lösning.

Anf. 59 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar för en väldigt viktig fråga. Den är viktig för många. Som frågeställaren Malin Danielsson säger är det verkligen inte alla som har möjlighet att få det här med bank-id att fungera. Det finns utmaningar.

Det är också därför det är så viktigt med den här utredningen, som nu har kommit med sina förslag och som arbetar. Det är en utredning som vi självklart tänker ta till oss och arbeta vidare med i Regeringskansliet. Syftet är att förenkla och förbättra.

De flesta av oss är glada över tekniken. Vi tycker att det sker otroligt stora framsteg. Men det finns också människor som möts av hinder. Vi behöver sänka tröskeln och göra så att alla människor kan ta del av de fantastiska möjligheter som teknik innebär.

Anslagen till Kriminalvården

Anf. 60 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Min fråga går till justitieministern.

Vi socialdemokrater kommer att vara en konstruktiv opposition. Vi kommer att samarbeta i kriminalpolitiska frågor. Vårt lands intresse av att bekämpa brott måste komma före partipolitiska intressen.

Just därför är vi bekymrade över utvecklingen vad gäller Kriminalvården. Nu skärps straffen. Vi har fattat många beslut i den här kammaren de senaste åren. Enligt regeringsavtalet kommer det att arbetas med straffskärpningar, förändringar av straffrabatter och annat. Mycket av det är välkommet och behövs. Men det innebär att belastningen på Kriminalvården kommer att öka – inte lite utan otroligt mycket, och inte långsiktigt utan här och nu och under de kommande åren. Då behöver vi ge Kriminalvården rätt förutsättningar.

I budgeten anslås 3 miljoner kronor i högre tillskott till Kriminalvården. Hur ska Kriminalvården klara av de utmaningar som den har framför sig de kommande åren?

Anf. 61 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar för Ardalan Shekarabis konstruktiva inledning. Självklart ska vi söka så breda majoriteter som det bara går i den här kammaren för att vända på en samhällsutveckling som tyvärr gått över styr i många avseenden när det gäller brottsligheten här i landet.

När vi lägger om kriminalpolitiken från ett tydligt gärningsmannafokus till ett fokus som handlar om att upprätta brottsoffrens situation samt ett ökat fokus på samhällsskydd innebär det, som också Ardalan Shekarabi säger, att vi kommer att behöva skärpa många straff, ta bort rabatter och göra andra saker som absolut kommer att få som konsekvens att trycket på inte minst Kriminalvården kommer att öka.

I de två budgetar som vi kan överblicka – M-KD-SD-budgeten som lades fram förra året och den budget som läggs fram nu – får Kriminalvården de resurstillskott Kriminalvården begärt. Myndigheten får också ett uppdrag att prognostisera konsekvenserna av alla kommande straffskärpningar. Vi kommer att tillskjuta alla de resurser Kriminalvården behöver för att lösa sin uppgift.

Anf. 62 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Det finns i dag 60 miljarder kronor i kontanter i cirkulation i vårt samhälle. Det kan naturligtvis låta som väldigt mycket pengar, men faktum är att det är rekordlåga nivåer. Fortsätter kontantavvecklingen i samma tempo som hittills kommer Sverige att vara ett helt kontantlöst land före 2030.

Sverigedemokraterna ser tre problem med det här. För det första har svenskarna inte tillfrågats om de vill avskaffa kontanterna. För det andra vill och behöver människor med funktionsvariationer och vissa äldre använda kontanter i sin vardag. För det tredje är det en viktig beredskapsfråga. Efter invasionen av Ukraina ökade kontantuttagen i Sverige med 30 procent. Det är en mycket tydlig signal från folket till oss politiker om att man vill ha kontanterna kvar.

Jag vet att det är tidigt på mandatperioden, men eftersom detta är så viktigt ställer jag frågan till finansminister Elisabeth Svantesson: Är regeringen beredd att agera för att säkra kontanternas framtid?

Anf. 63 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Civilförsvarsministern och jag hade en liten diskussion om vem som skulle besvara frågan. Egentligen är det finansmarknadsministerns område. Men jag tar den så gärna.

Det här är en otroligt viktig och central fråga. Tekniken har gått framåt, och det skapar utmaningar när det gäller betalningsverksamheten. Det är också så att det kontantlösa samhället, som vi på något sätt verkar gå emot, är en otroligt stor utmaning i tider av kris men också för väldigt många äldre.

Vi tänker vaka över att det finns kontanter i det svenska samhället. Det är en väldigt viktig och central fråga, som Dennis Dioukarev själv säger, både ur ett beredskapsperspektiv och för att väldigt många fortfarande inte vill eller kan hantera pengar på annat sätt. Den här frågan kommer vi att vaka över. Jag tackar för frågan.

Stöd till ekonomiskt utsatta

Anf. 64 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Drygt 160 000 lever på existensminimum i Sverige på grund av skulder. Kronofogden rapporterar att ungas skulder ökar, och ungefär vart tolfte barn lever med en förälder som har skuldsanering. Kvinnor skuldsätts med lån och krediter på grund av en förtryckande partner. Dessa ska klara sig på normalbeloppet 5 158 kronor per månad som ska täcka kostnader för el, mat, försäkringar och kläder.

En rättvis ekonomisk politik är viktigare än någonsin så att människor inte hamnar i fattigdom. Det handlar om att en förälder behöver prioritera bort nya vinterskor till sitt barn för att betala elräkningen eller att den unge lånar pengar av sina släktingar och hamnar i ännu en skuldspiral.

Därför är min fråga till finansministern: Kommer denna regering att skapa ekonomiska lättnader i dessa kristider genom att tillföra ett tillskott

till normalbeloppet, eftersom det inte justeras efter ökade el- och matpriser, och kan detta göras retroaktivt?

Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Stort tack för frågan! Vi har varit inne på det här tidigare. Det är väldigt tufft för många. Men det är riktigt brutalt tufft för många barnfamiljer och också många äldre.

Vi ser att Kronofogden nu får in allt fler anmärkningar. Vi ser att allt fler människor hamna i spelskulder. De tänker sig att det är en väg att ta sig ur detta. Vi ser också helt vanliga människor, ensamstående mammor som kanske har en låg inkomst, som har det väldigt tufft.

Vad vi gör i budgeten, som jag har nämnt tidigare, är att se till att stötta de mest drabbade hushållen. Det gör vi både genom bostadsbidraget och genom att till exempel ha ett högkostnadsskydd för el, drivmedel och andra delar. Det är viktigt. Många av de grundläggande systemen, som jag var inne på tidigare, skrivs också upp.

Det här är en fråga att följa särskilt i tider av kris. Det riskerar att bli betydligt värre. Vi tänker naturligtvis verkligen ha fokus på dem som har det allra sämst ställt. I den budget som vi nu lade fram för några veckor sedan är också fördelningsprofilen väldigt tydlig, även om inte alla verkar tro det. De allra sämst ställda med lägst inkomster får också mest.

Bodelning och ekonomisk jämställdhet

Anf. 66 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till justitieminister Gunnar Strömmer.

Mäns våld mot kvinnor ökar, och våldets utseende ser annorlunda ut. Jag menar att en av de bästa förebyggande verksamheterna är ekonomisk självständighet. Ekonomisk jämställdhet gör människor självständiga. Jag kan tycka att det är lite tomt vad gäller både skrivningar och reformer om just ekonomisk jämställdhet för kvinnor såväl i Tidöavtalet och i regeringsförklaringen som i budgeten.

Det tråkiga är att när kvinnor väl vågar ta steget att till exempel lämna en våldsamt relation kan en värre situation ändå uppstå, nämligen det ekonomiska eftervåldet. Staten ska i sådana fall välja att skydda dem som vågar lämna relationen och inte sätta upp fler hinder. Det gör till exempel bodelningsprocesserna i dag.

Den part som förhalar, oftast män, kan göra det utan risk för kostnader. Det har talats mycket om en bortre tidsgräns, vite och rättshjälp. Min fråga är: Vad kommer regeringen att göra för att förbättra bodelningsprocesserna?

Anf. 67 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tack, Helena Vilhelmsson, för en väldigt viktig fråga! Det känns tyvärr som att den är evigt aktuell, men den känns väldigt aktuell i debatten just nu. Jag vet inte hur många gånger som jag har hört olika inriktsfulla personer lyfta fram just den aspekten.

Enkelt uttryckt kommer vi att hugga tag i den frågan. Nu önskar man naturligtvis att många av de här problemen skulle vara lösta innan man

kommit så långt som till bodelningsfrågan. Men väl där är alla de problem som Helena Vilhelmsson lyfter fram tyvärr väl dokumenterade.

Det är oftast kvinnor som kommer in i bodelningen i en mer utsatt och ojämlik ekonomisk situation i första läget. De drabbas dessutom hårt i processen av olika skäl i förhållande till män som använder processen på ett rätt utstuderat och cyniskt sätt.

Låt oss gärna språka vidare om den frågan tillsammans. Alla de aspekter som Helena Vilhelmsson tog upp kommer vi att behöva använda oss av. Låt oss göra det under de år som ligger framför oss.

Lärdomar av Finlands civila försvar

Anf. 68 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Fru talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Carl-Oskar Bohlin. Jag får börja med att gratulera statsrådet till utnämningen. Jag konstaterar att det är glädjande att arbetet med det civila försvaret och dess del i totalförsvaret nu växlas upp i och med att vi har en tydligt ansvarig minister för detta.

Sverige har ett historiskt nära samarbete med många andra länder kopplat till den här typen av frågor och inte minst med Finland. Jag noterar med glädje att statsrådet var i Finland rätt nyligen och prioriterar samarbetet med just Finland. De har arbetat inte minst med sin försörjningsberedskap centralt för att ta ett helhetsgrepp kring frågor om totalförsvaret.

Nu är det i början av mandatperioden. Statsrådet har såklart mycket att sätta sig in i, och vi ser fram emot fyra givande år med många goda budskap från Regeringskansliet i den här typen av angelägna frågor.

Min konkreta fråga till statsrådet är just kopplat till vårt samarbete med exempelvis Finland. Vilka fler lärdomar kan vi dra från hur de arbetat med civilt försvar som en del av totalförsvaret? Vilka lärdomar kan vi dra från andra allierade nu när vi ska växla upp vårt eget arbete med den här frågan?

Anf. 69 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Tack, Gustaf Göthberg, för frågan!

Det är precis så som ledamoten Göthberg framhåller. Finland är ett föredöme när det kommer till frågor som rör civilt försvar. Jag avser att se till att vi fördjupar samarbetet med Finland. Jag genomförde min första resa till Finland. Det är naturligtvis inte en slump.

Det viktigaste som jag uppfattar att Finland gör är att man ser frågor rörande civilt försvar i en helhet framför allt kopplat till försörjningsberedskap och försörjningstrygghet. Det handlar om hur man ser på leverantörskedjor.

Man har en mycket intressant modell med Försörjningsberedskapscentralen där man i nära samverkan med näringslivet ser till att lagerhålla och ser till att man har viktiga komponenter och insatsvaror.

Här har nog Sverige en hel del att lära. Jag ser fram emot att få återkomma i förhållandevis närtid om några första steg vi kan ta på vägen att stärka vår robusthet.

Anf. 70 DAN HOVSKÄR (KD):

Fru talman! Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utveckling som vi i Europa befinner oss i vill jag fråga om vårdens krisberedskap.

Som avgående ordförande i Samhällsskydd Mellersta Skaraborg är jag väl medveten om att krisberedskap ett viktigt område. Vi behöver stärka beredskapsarbetet inom hälso- och sjukvården på både kort och lång sikt.

Katastrofmedicinsk beredskap handlar bland annat om hur vård ska bedrivas i händelse av katastrofer, väpnad konflikt eller krig. Den 1 september kom Ivo med en rapport om att regionerna behöver stärka den katastrofmedicinska beredskapen. Rapporten visade på flera brister. Bland annat hade samtliga regioner brist på vårdpersonal.

Fru talman! Min fråga är: Hur ser regeringen på detta? Hur kommer ni att arbeta vidare med att höja vårdens krisberedskap?

Anf. 71 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Tack, Dan Hovskär, för en mycket angelägen fråga!

Det här är en fråga som ligger under statsrådet Ankarberg Johansson, som har ansvar för sjukvårdsfrågorna. Icke desto mindre vill jag säga att det är, precis som jag nyss nämnde, angeläget att vi ser frågor rörande den civila beredskapen och det civila försvaret i en helhet. I den delen har kommunerna och regionerna en oerhörd central roll som vi tyvärr kanske lite grann under lång tid har förbisett.

Det har kommit en utredning på det här området som har mött ganska stark kritik från just SKR. Vår ambition är att kunna gå vidare med olika beredningsåtgärder för att kunna återkomma i samlad form om hur vi ska arbeta med regionernas beredskap. Den är central för att bygga en stark robusthet i det civila försvaret.

Press- och mediestödet

Anf. 72 AMALIA RUD PEDERSEN (S):

Fru talman! Min fråga går till kulturminister Parisa Liljestränd.

Den 1 januari 2024 löper dagens press- och mediestöd ut. Om inget nytt då finns på plats skulle det innebära en katastrof för medier runt om i landet. Bevakningen av den lokala demokratin skulle riskera att bli avsevärt mindre.

En utredning presenterades i början av sommaren med förslag på ett nytt mediestöd. Jag undrar: Vad avser ministern att göra för att vi även i framtiden ska ha en god journalistik som också bevakar den lokala och regionala demokratin?

Anf. 73 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Tack för en viktig fråga! Precis som ledamoten säger är det här en fråga som vi behöver ta tag i snarast. Det har gjorts en mediestödsutredning av Mats Svegfors, och det gläder mig att den har ett brett parlamentariskt stöd. Det underlättar naturligtvis, för det här är stora och svåra frågor.

Fördelen med Svegfors utredning är att han har tittat på möjligheten att ha en geografisk spridning av det som ska vara en demokratisk rättighet, nämligen möjlighet till medier oavsett var i landet du befinner dig. Det tycker jag bör vara en vägledande princip också i det nya mediestödet.

Jag tycker att det är alldeles utmärkt att utgå från Svegfors utredning, och jag kommer att återkomma å det snaraste till kammaren med hur.

Integrationen och den svenska kulturen

Anf. 74 BO BROMAN (SD):

Fru talman! Min fråga går till kulturministern. I våras ställde jag en fråga till den dåvarande socialdemokratiska kulturministern angående svensk kultur och dess betydelse för integrationen.

Integrationen är A och O för ett fungerande samhälle och ett fungerande Sverige. Det är av största vikt att man som ny medborgare i ett land får lära sig hur det fungerar i landet, vilka lagar och regler som finns, hur samhället är uppbyggt och hur den svenska kulturen fungerar.

Likt många andra socialdemokrater vägrade kulturministern då att erkänna den svenska kulturens existens och betydelse för integrationen. Nu har vi en ny kulturminister på plats, och jag tänkte därför ställa samma fråga som jag ställde i våras, nämligen: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att våra nya medborgare ska lära sig om svensk kultur och hur den svenska kulturen fungerar?

Anf. 75 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Tack för frågan! Det är en otroligt viktig fråga. Ni som har hört mig prata om kulturen och vikten av kulturen har också säkert hört mig säga att kulturen har ett egenvärde. Det ska vi alla komma ihåg, för det är otroligt viktigt.

Men kulturen har också ett stort värde i andra samhällsprocesser. Det gäller inte minst bildning eller, för den delen, integration. För mig är de här frågorna viktiga. De ligger mig varmt om hjärtat, och de har även varit en del i min egen resa in i det svenska samhället. Kulturen har haft en stor betydelse i att forma min tillvaro och mitt sätt att se på samhället.

Jag ser alltså att de här processerna är viktiga även för andra samhällsprocesser än det egenvärde som kulturen har.

Återinförd civilplikt

Anf. 76 HANNA GUNNARSSON (V):

Fru talman! Min fråga går till ministern för civilt försvar.

Precis som andra har sagt i frågestunden är vi väldigt glada för att vi nu har en minister som arbetar med det civila försvaret. Det är viktigt för att hela totalförsvaret ska kunna stärkas vidare.

En fråga som vi ändå har pratat en del om under de här första veckorna av mandatperioden är återinförandet av civilplikten. Jag vill fråga ministern hur planen för detta ser ut. Civilplikten kan ha en väldigt viktig roll inte bara för sjukvård och räddningstjänst, som man ofta pratar om, utan också för kommunikatörer och för det psykosociala stödet i en kris eller i värsta fall ett krig.

Det kan vara personer som arbetar med många olika saker som har bäring på vårt samhälle och som det är viktigt att vi kan lösa. I dag hade vi till exempel ett seminarium om cybersäkerhet, som också kan vara en fråga för civilplikt. Hur går arbetet?

Anf. 77 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Tack, Hanna Gunnarsson, för frågan! Jag gläder mig över den samsyn som tycks finnas kring att det är angeläget att prioritera civilförsvaret och att fortsätta att prioritera det högre.

Det korta svaret är att vi arbetar mycket aktivt med frågan om civilplikt i Regeringskansliet. Utan att föregripa slutsatserna i beredningsprocessen kan jag säga att man kan göra detta i olika steg, och jag tror att det kommer att falla sig naturligt.

Det är alltså enklare att göra det som till exempel föreslås i den nyligen avlämnade utredningen om att skydda civilbefolkningen: att man aktiverar civilplikt för en grupp som har en viss kompetens och därmed redan är utbildad och sedan förstärker med tilläggsutbildningar. Därefter får man återkomma i vidare form kring att aktivera civilplikten bredare och till exempel göra det ur mönstringsunderlaget. Jag vågar lova att det här kommer att ske i olika steg.

Tryggheten för företagare

Anf. 78 ANNA AF SILLÉN (M):

Fru talman! Min fråga går till justitieministern. Brottsligheten har i allt större utsträckning kommit att påverka svensk företagsamhet. Det gäller hela landet, och mitt hemlän Södermanland är tyvärr inget undantag. Jag får rapporter från företagare på landsbygden som drabbas av utländska stöldligor, handlare som utsätts för snatterier, åkerier som får dieseln stulen med mera. Kriminaliteten slår brett, och den drabbar inte minst våra småföretag.

Trygga företagare är en förutsättning för välfärden, jobben och ett konkurrenskraftigt Sverige. Regeringen har aviserat ett omfattande och mycket välkommet grepp om trygghets- och säkerhetspolitiken.

Min fråga till justitieministern är: Hur kommer regeringen att jobba för att särskilt stärka tryggheten för våra företagare?

Anf. 79 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tusen tack, Anna af Sillén, för frågan! Till att börja med vill jag säga det som kanske är självklart: Det här är en utomordentligt viktig uppgift för rättsstaten.

Det var många som kippade efter andan tidigare i år när min företrädare i en intervju antydde att företagens stora utmaningar när det gäller brottsutsattheten i princip är upp till företagarna själva att lösa med egna säkerhetsinsatser. Det råder ingen tvekan om att var och en, inklusive företagare, måste ägna sig åt sin egen trygghet. Men det är en kärnuppgift för staten att upprätta och säkra tryggheten för alla medborgare, inklusive företagare.

Mängdrabatten är otroligt central – många små brott som inte leder till ordentliga påföljder måste vi göra någonting åt. Polistätheten är utomordentligt central för att polisen ska kunna bekämpa brott runt om i hela landet. Samverkan mellan myndigheter med fokus på företagsamheten är ännu en sak. Det finns en lång rad lågt hängande frukter att hugga tag i för att åstadkomma det som frågeställaren efterfrågar.

Åtgärder mot skattefusk

Anf. 80 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Kampen mot skattefusk är viktig för oss socialdemokrater. Orsakerna är förstås flera: dels är det såklart förkastligt att inte bidra till det gemensamma och inte följa demokratiska beslut, dels ger ökade intäkter såklart möjligheter för staten att prioritera viktiga saker för oss medborgare, såsom välfärd eller, för den delen, klimatåtgärder.

I budgetpropositionen för 2023 har en resursförstärkning till Skatteverkets arbete mot skattefusk tagits bort. Min fråga till finansminister Elisabeth Svantesson är därför: Varför väljer regeringen att prioritera ned det viktiga arbetet mot skattefusk?

Anf. 81 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, Mathias Tegnér, för frågan! Jag kan glädja Mathias Tegnér med att vi absolut inte gör det. Det är inte alltid så att mer pengar löser situationer, men Skatteverket har ju den här uppgiften, och den är oerhört viktig. Det arbete de har påbörjat och har hittat modeller för kommer de naturligtvis att fortsätta med.

När jag ändå har ordet vill jag också nämna någonting som kommer att bli väldigt viktigt både vad gäller skattefusk och vad gäller fusk med alla våra gemensamma ersättningssystem – det kan vara företag som roffar åt sig eller individer. Det är Utbetalningsmyndigheten, som kommer att bli oerhört central för att också komma åt både skattefusk och fusk med olika typer av socialförsäkringar och annat.

Skatteverket ska jobba mot skattefusk, och vi ska också få till Utbetalningsmyndigheten – en enda myndighet. På så vis kommer vi att se till att mer pengar kan gå in i de sektorer som Mathias Tegnér nämner, till exempel välfärdssektorerna.

Tidsgräns för bodelningsprocesser

Anf. 82 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! I dag finns det ingen maxgräns för hur lång tid en bodelning får ta. Det finns inte heller några sanktioner att ta till mot den som medvetet fördröjer processen.

De flesta bodelningar är relativt enkla. Ändå finns det vittnesmål om processer som har pågått i flera år. Det värsta exemplet jag har hört är en bodelning efter en skilsmässa som har pågått i över nio år. Det är naturligtvis inte rimligt. Det försätter också den svagare parten i en oerhört utsatt situation. Bodelningsförrättning är dessutom väldigt dyrt. Det omfattas inte längre av rättsskyddet.

Sverigedemokraterna har i riksdagen drivit på för en maximal tidsgräns för bodelningsförrättning och för att förhindra att en starkare part tjänar på att försvara eller förhåla bodelningen. Jag vill därför fråga: Hur avser justitieministern att agera för att stärka skyddet för den svagare parten i bodelningsprocessen?

Anf. 83 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Det är utmärkt att frågan lyfts upp för andra gången under den här frågestunden i kammaren. Det understryker frågans stora betydelse och dessvärre frågans stora aktualitet.

Flera av de saker som måste göras har Angelica Lundberg sagt, i alla fall implicit. Det gäller även den tidigare frågeställaren. Det handlar om processreglerna, det handlar om rättshjälpsfrågorna och det handlar om hur en domstol driver processen framför sig. Jag tror dessvärre att det också handlar om en del materiella frågor som har att göra med själva laginnehållet när det gäller bodelningen, de ekonomiska villkoren i den delen av familjerätten.

Låt oss med gemensamma krafter – vi börjar med en kopp kaffe och tar det därifrån – bena ut checklistan som vi ska bocka av under de år som ligger framför oss. Det är som sagt ingen tillfällighet att frågan har kommit upp två gånger bara under den här frågestunden.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.11 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 15.20, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 15.20.

§ 19 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU27 Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU13 Riksrevisionens rapport om statens finansiering av kommunerna

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU2 Snabbare lagföring av brott

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2022/23:22

17 november

Punkt 2 (Ny påföljdsbestämning efter tidigare dom)

1. utskottet

2. res. (V, C, MP)

Votering:

247 för utskottet

56 för res.

46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 64 SD, 59 M, 1 C, 17 KD, 13 L

För res.: 20 V, 20 C, 16 MP

Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 2 KD, 2 MP, 3 L

Anne-Li Sjölund (C) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

JuU3 Arrestantvakter och transportuppdrag

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU2 Åtgärder för att förhindra illegal handel via post

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU3 Undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU3 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU4 Riksrevisionens rapport om den statliga lönegarantin

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 20 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2022/23:20 En tillfällig skatt på extraordinära vinster för vissa företag under 2023

2022/23:21 Ändrade konkurrensregler för vertikala avtal

EU-dokument

COM(2022) 597 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett instrument för stöd till Ukraina under 2023 (makroekonomiskt stöd+)

§ 21 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 16 november

2022/23:33 Ett effektivt bistånd

av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)
till statsrådet *Johan Forssell* (M)

§ 22 Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 16 november

2022/23:59 Ministerråd för transportfrågor

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 16 november

2022/23:39 Konstgräs inom elitfotboll

av *Rasmus Ling* (MP)
till socialminister *Jakob Forssmed* (KD)

2022/23:41 Ny järnväg för Sverige

av *Carina Ödebrink* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:42 Utveckling av svensk biogasproduktion

av *Per-Arne Håkansson* (S)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

2022/23:43 Rätten till tolk inom hälso- och sjukvården

av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2022/23:44 Fler poliser i Västernorrland

av *Anna-Belle Strömberg* (S)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2022/23:40 Återlämnande av Łaskis stadgar till Polen

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2022/23:46 Aktivering av civilplikt

av *Peter Hedberg* (S)
till statsrådet *Carl-Oskar Bohlin* (M)

2022/23:49 Sveriges utsända kulturråd

av *Amanda Lind* (MP)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2022/23:48 Politiken för urfolket samerna

av *Amanda Lind* (MP)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2022/23:45 Förtydligande av insatser enligt LSS vid studier på folkhögskola

av *Ewa Pihl Krabbe* (S)

till utbildningsminister Mats Persson (L)

2022/23:47 Digitala arbetsmiljöinspektioner

av *Teresa Carvalho* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

Prot. 2022/23:22

17 november

§ 24 Kammaren åtskildes kl. 15.22.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.54,

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.11 och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Avsägelse.....	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Utökning av antalet suppleanter	2
§ 4 Val av extra suppleanter	2
§ 5 Anmälan om avskrivning av proposition och följdmotioner.....	3
§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	3
§ 7 Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	3
§ 8 Anmälan om faktapromemoria	3
§ 9 Ärende för hänvisning till utskott	3
§ 10 Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina	4
Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU27	4
Anf. 1 EDWARD RIEDL (M)	4
Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S)	5
Anf. 3 CHARLOTTE QUENSEL (SD)	6
Anf. 4 ALI ESBATI (V)	7
Anf. 5 MARTIN ÅDAHL (C).....	8
Anf. 6 HANS EKLIND (KD)	10
Anf. 7 JANINE ALM ERICSON (MP)	11
Anf. 8 CARL B HAMILTON (L).....	12
(Beslut fattades under § 19.)	13
§ 11 Riksrevisionens rapport om statens finansiering av kommunerna	13
Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU13	13
(Beslut fattades under § 19.)	13
§ 12 Snabbare lagföring av brott.....	13
Justitiekommitténs betänkande 2022/23:JuU2.....	13
Anf. 9 GUDRUN NORDBORG (V).....	13
Anf. 10 ULRIKA LILJEBERG (C)	14
(Beslut fattades under § 19.)	15
§ 13 Arrestantvakter och transportuppdrag	15
Justitiekommitténs betänkande 2022/23:JuU3.....	15
(Beslut fattades under § 19.)	15
§ 14 Åtgärder för att förhindra illegal handel via post	15
Trafikutskottets betänkande 2022/23:TU2	15
(Beslut fattades under § 19.)	15
§ 15 Undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad.....	15
Trafikutskottets betänkande 2022/23:TU3	15
(Beslut fattades under § 19.)	15
§ 16 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor	16
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2022/23:AU3	16
(Beslut fattades under § 19.)	16
§ 17 Riksrevisionens rapport om den statliga lönegarantin.....	16

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2022/23:AU4.....	16	Prot. 2022/23:22
(Beslut fattades under § 19.).....	16	17 november
Ajournering.....	16	-----
Återupptaget sammanträde.....	16	
§ 18 Frågestund.....	16	
Anf. 11 ANDRE VICE TALMANNEN.....	16	
<i>Regeringens ekonomiska prioriteringar</i>	<i>16</i>	
Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S).....	16	
Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	17	
Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (S).....	17	
Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	17	
<i>Finansieringen av EU:s yttre gränsskydd.....</i>	<i>18</i>	
Anf. 16 LUDVIG ASPLING (SD).....	18	
Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	18	
Anf. 18 LUDVIG ASPLING (SD).....	18	
Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	19	
<i>Sänkt skatt för höginkomsttagare</i>	<i>19</i>	
Anf. 20 ALI ESBATI (V).....	19	
Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	19	
Anf. 22 ALI ESBATI (V).....	19	
Anf. 23 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	20	
<i>Mediernas frihet</i>	<i>20</i>	
Anf. 24 CATARINA DEREMAR (C).....	20	
Anf. 25 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	20	
Anf. 26 CATARINA DEREMAR (C).....	20	
Anf. 27 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	20	
<i>Det säkerhetspolitiska läget och klimatförändringarna</i>	<i>21</i>	
Anf. 28 EMMA BERGINGER (MP).....	21	
Anf. 29 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	21	
Anf. 30 EMMA BERGINGER (MP).....	21	
Anf. 31 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	21	
<i>Skyddet av civilbefolkningen.....</i>	<i>22</i>	
Anf. 32 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	22	
Anf. 33 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	22	
Anf. 34 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	22	
Anf. 35 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	22	
<i>Bedrägerier mot äldre</i>	<i>23</i>	
Anf. 36 TORSTEN ELOFSSON (KD).....	23	
Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	23	
Anf. 38 TORSTEN ELOFSSON (KD).....	23	
Anf. 39 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	24	
<i>Effekterna av inflationen.....</i>	<i>24</i>	
Anf. 40 CECILIA RÖNN (L).....	24	

Anf. 41 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	24
Anf. 42 CECILIA RÖNN (L)	24
Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	24
<i>Räddningstjänstens förmåga i det civila försvaret</i>	25
Anf. 44 HELÉN PETTERSSON (S).....	25
Anf. 45 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M)	25
<i>Det straffrättsliga skyddet för poliser</i>	25
Anf. 46 KATJA NYBERG (SD).....	25
Anf. 47 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	26
<i>Mäns våld mot kvinnor</i>	26
Anf. 48 GUDRUN NORDBORG (V).....	26
Anf. 49 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	26
<i>Drivmedelspriser och biogasfordon</i>	27
Anf. 50 RICKARD NORDIN (C).....	27
Anf. 51 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	27
<i>Långsiktigt stöd till kulturens återstart</i>	27
Anf. 52 AMANDA LIND (MP).....	27
Anf. 53 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	28
<i>Utredning om riktade statsbidrag</i>	28
Anf. 54 STEFAN OLSSON (M).....	28
Anf. 55 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	28
<i>Anslag till integrationsprojekt</i>	29
Anf. 56 HANS EKLIND (KD)	29
Anf. 57 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	29
<i>Digitala förbättringar för funktionsnedsatta</i>	29
Anf. 58 MALIN DANIELSSON (L)	29
Anf. 59 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	30
<i>Anslagen till Kriminalvården</i>	30
Anf. 60 ARDALAN SHEKARABI (S)	30
Anf. 61 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	30
<i>Framtida kontanthantering</i>	31
Anf. 62 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	31
Anf. 63 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	31
<i>Stöd till ekonomiskt utsatta</i>	31
Anf. 64 NADJA AWAD (V).....	31
Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	32
<i>Bodelning och ekonomisk jämställdhet</i>	32
Anf. 66 HELENA VILHELMSSON (C)	32
Anf. 67 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	32
<i>Lärdomar av Finlands civila försvar</i>	33
Anf. 68 GUSTAF GÖTHBERG (M)	33
Anf. 69 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M)	33

<i>Vårdens krisberedskap</i>	34	Prot. 2022/23:22
Anf. 70 DAN HOVSKÅR (KD).....	34	17 november
Anf. 71 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	34	-----
<i>Press- och mediestödet</i>	34	
Anf. 72 AMALIA RUD PEDERSEN (S).....	34	
Anf. 73 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	34	
<i>Integrationen och den svenska kulturen</i>	35	
Anf. 74 BO BROMAN (SD)	35	
Anf. 75 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	35	
<i>Återinförd civilplikt</i>	35	
Anf. 76 HANNA GUNNARSSON (V).....	35	
Anf. 77 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	36	
<i>Tryggheten för företagare</i>	36	
Anf. 78 ANNA AF SILLÉN (M)	36	
Anf. 79 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	36	
<i>Åtgärder mot skattefusk</i>	37	
Anf. 80 MATHIAS TEGNÉR (S).....	37	
Anf. 81 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	37	
<i>Tidsgräns för bodelningsprocesser</i>	37	
Anf. 82 ANGELICA LUNDBERG (SD)	37	
Anf. 83 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	38	
Ajournering	38	
Återupptaget sammanträde	38	
§ 19 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	38	
FiU27 Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina	38	
FiU13 Riksrevisionens rapport om statens finansiering av kommunerna	38	
JuU2 Snabbare lagföring av brott	39	
JuU3 Arrestantvakter och transportuppdrag	39	
TU2 Åtgärder för att förhindra illegal handel via post	39	
TU3 Undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad.....	39	
AU3 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor	39	
AU4 Riksrevisionens rapport om den statliga lönegarantin	39	
§ 20 Bordläggning	39	
§ 21 Anmälan om interpellation	40	
§ 22 Anmälan om fråga för skriftligt svar	40	
§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor	40	
§ 24 Kammaren åtskildes kl. 15.22	41	